

ŠTEVILKA **10** OKTOBER 2019

SV REVIJA

SAMOZAŠČITA HELIKOPTERJEV
SLOVENSKE VOJSKE

- 4INTERVJU
NA NATOVI ŠOLI VSAKO LETO DO
100 UDELEŽENCEV IZ SLOVENIJE
- 8IZPOSTAVLJAMO
OBRAMBNI MINISTRI NATA
PRED LONDONSKIM VRHOM
ŠTUDIJ KMALU ZAČELA PRVA GENERACIJA
VIŠJE VOJAŠKE STROKOVNE ŠOLE
OBRAMBNO SODELOVANJE S HRVAŠKO
BOGATO IN RAZVEJENO
- 10IZ NAŠIH ENOT
SKUPNO USPOSABLJANJE V GORSKEM BOJEVANJU
SISTEM SAMOZAŠČITE HELIKOPTERJA Z
METALCI TOPLOTNIH IN RADARSKIH VAB
KANDIDATI ZA ČASTNIKE SPOZNAVALI
OSNOVE PREŽIVETJA
V DOBRI DRUŽBI 37 KILOMETROV HITRO MINE
SEDMO TEKMOVANJE ODDELKOV SLOVENSKE VOJSKE
TANKISTI TEKMOVALI NA HRVAŠKEM
- 26ZAŠČITA IN REŠEVANJE
NA BOGATAJEVIH DNEH V POSTOJNI
PREVERJALI UKREPANJE OB NEURJU
- 32OBRAZI
KO JE TEŽKO, POMAGA TUDI ČRNI HUMOR
- 34IZ VOJAŠKEGA TISKA
NOVINARJEM PREDSTAVILI AVSTRIJSKO VOJSKO
- 36NAPISALI STE
RAZISKAVA MLADI IN MOTIVI ZA VOJAŠKI POKLIC
- 40SPREMLJAMO
NA FESTIVALU PREDSTAVILI DOBRE
PRAKSE OB UPOKOJEVANJU
- 42Z ORKESTROM
MAGIČNA ORKESTRACIJA ORKESTRA SV
- 43IZ VOJAŠKE ZGODOVINE
SLOVENCI SO SE BORILI TUDI V NAPOLEONOV VOJSKI
- 46ŠPORT V VOJSKI
VRHUNSKI ŠPORTNIKI NA VOJAŠKO OLIMPIJADO
- 48PREŽIVETJE
ČOLN (3. DEL)
- 49SPODBUDNA MISEL
VZTRAJNOST
MIHA KOSI: SPOPAD ZA PREHODE PROTI
JADRANU IN NASTANEK »DEŽELE KRAS«
- 49PREBRALI SMO
- 50RAZVEDRILLO
NAGRADNA KRIŽANKA
POIŠČI PET RAZLIK

Ponosni
na svojo
suverenost

Pred 28 leti je slovensko ozemlje zapustil še zadnji vojak poražene Jugoslovanske ljudske armade. Tako je Slovenija postala suverena država le nekaj mesecev po razglasitvi svoje samostojnosti in neodvisnosti. Uresničile so se želje in sanje naših številnih prednikov, da bodo nekoč samostojni ali pa bodo njihovi potomci živeli v svoji ter neodvisni državi. V poznejših mesecih, letih in desetletjih je postala naša država mednarodno priznana članica družine evropskih narodov ter drugih mednarodnih organizacij. Slovenci praznujemo od leta 2015 državni praznik, dan suverenosti, v spomin na enega izmed prelomnih dogodkov v procesu slovenskega osamosvajanja. Dan sicer ni dela prost, je pa vsekakor priložnost, da suverenost ponotranjimo in se je znova zavemo.

Oktobra, ko je mesec požarne varnosti, so potekali že sedmi Bogatajevi dnevi zaščite in reševanja v Postojni. Vsebinsko bogato dogajanje si je v treh dneh v mestnem središču ogledalo več kot 12 tisoč obiskovalcev iz Postojne in njene okolice ter skoraj 1600 otrok in mladih. Poleg predstavitve delovanja sistema zaščite in reševanja v Sloveniji ter načrtov ukrepanja ob različnih naravnih in drugih nesrečah je ta bienalna prireditev odlična priložnost za ozaveščanje prebivalcev o tem, kako lahko s svojimi dejanji ravnaajo preventivno, da se nesreča sploh ne bi zgodila.

V ospredju aktivnosti Slovenske vojske je bila ta mesec izvedena mednarodna vojaška vaja Zvezda Triglava, ki je že peto leto potekala v Sloveniji v organizaciji gorskega polka Slovenske vojske z Bohinjske Bele. Na vaji je skupno sodelovalo več kot 300 pripadnikov oboroženih sil, večinoma iz Slovenske vojske, pa tudi pripadniki britanske, ameriške in italijanske vojske. Glavni namen vaje je bil izmenjati znanje in izkušnje iz poznavanja gorniških veščin ter razvijati povezljivost med zavezniškimi in partnerskimi vojskami s poudarkom na gorskem bojevanju ter premagovanju zahtevnejšega terena.

Pripadniki slovenske, hrvaške in ameriške vojske so se sredi meseca že sedmič srečali na tradicionalnem tekmovanju oddelkov Slovenske vojske z mednarodno udeležbo na Koroškem. Deset sodelujočih oddelkov iz treh vojsk se je med seboj pomerilo v obvladovanju številnih vojaških veščin, poleg preverjanja psihofizične pripravljenosti tekmovalcev pa je bil dogodek tudi priložnost za druženje z vojaki iz drugih držav in sklepanje novih prijateljstev.

Marko Pišlar

NA NATOVI ŠOLI VSAKO LETO DO 100 UDELEŽENCEV IZ SLOVENIJE

Pogovor z glavnim podčastnikom Natove šole Oberammergau višjim praporščakom Gorazdom Škorjancem

Sredi julija je na slovesnosti na sedežu Natove šole Oberammergau (Nato School Oberammergau – NSO) v Nemčiji dolžnost glavnega podčastnika šole prevzel visoki podčastnik SV višji praporščak Gorazd Škorjanc. Škorjanc, ki je v preteklih dveh desetletjih s svojim delom prispeval k razvoju podčastniškega zbora v Slovenski vojski, je kot prvi podčastnik iz Slovenije prevzel visoko Natovo podčastniško dolžnost. Imenovanje na tako pomemben podčastniški položaj v Natovi strukturi je vsekakor veliko priznanje za podčastniški zbor SV in Slovensko vojsko. O Škorjančevem novem delu, poklicnih izzivih, organiziranosti Natove šole, programih in slušateljih, med katerimi je vsako leto tudi skoraj 100 tečajnikov iz Slovenije, smo se pogovarjali med njegovim nedavnim obiskom v Sloveniji.

Besedilo: Marko Pišlar
Foto: Bruno Toič

Kaj vam imenovanje na visok položaj v ustanovi Nata pomeni v osebnem in profesionalnem smislu?

Težko je ločiti, kaj mi to pomeni v osebnem in profesionalnem smislu. Seveda sem najprej ponosen na to, da sem bil med vsemi kandidati prav jaz izbran za dolžnost glavnega podčastnika Natove šole v Oberammergau. Obenem pa mi to daje potrditev, da sem s svojim preteklim delom v Slovenski vojski in na Natovi šoli delal dobro in svoje naloge opravljal skladno z vrednotami šole, ki so voditeljstvo, integriteta, znanje ter profesionalnost. Prevzem dolžnosti glavnega podčastnika Natove šole je nagrada za dosedanja trud in odrekanje, ki ju pri naša vojaški poklic.

Vsekakor je to tudi velik uspeh za Slovensko vojsko in njen podčastniški zbor. Kako ga vidite vi?

Seveda moje udejstvovanje pripomore k večji uspešnosti Slovenske vojske in upam, da ga tako vidijo tudi drugi. S svojim delom sem prispeval k imenovanju na dolžnost glavnega podčastnika Natove šole, pri čemer pa sem znanje in izkušnje pridobil v Slovenski vojski. Hvaležen sem sistemu izobraževanja, ki je vzpostavljen v Slovenski vojski, in profesionalnemu delu podčastniškega zbora.

V Slovenski vojski imamo profesionalen in v tujini visoko cenjen podčastniški zbor. Način, kako je organiziran, je za zgled veliko drugim vojskam s precej daljšo vojaško tradicijo. Kako ocenjujete to dejstvo?

Na podčastniški zbor SV bi morali biti vsekakor ponosni. Način, kako je organiziran v Slovenski vojski, je za veliko držav zgled, tudi za vojske, v katerih podčastniški zbori delujejo že več let, kot je na primer v ZDA, Kanadi in še druge. Pri tem mislim predvsem na smernice, ki opredeljujejo naloge in odgovornosti glavnih podčastnikov, ter sistem podčastniškega izobraževanja, ki je vzpostavljen v Slovenski vojski. Naši podčastniki so izkušeni in profesionalni na delu v tujini ter na usposabljanjih, in sicer ne samo znotraj strukture Nata, temveč tudi v mednarodnih operacijah in na mednarodnih vajah, na katerih dosegajo odlične uspehe. Model podčastniškega zbora, ki je vzpostavljen v Slovenski vojski, je lahko kot referenčni model za veliko držav, v katerih šele nastajajo podčastniški zbori in se začneja

poudarjati pomembnost glavnih podčastnikov v vojaški strukturi.

V Slovenski vojski ste veliko let opravljali različne podčastniške dolžnosti. Tudi v Natovi šoli ste pretekla tri leta delali kot direktor tečaja. Julija ste postali glavni podčastnik. Kaj vas je spodbudilo k sodelovanju v mednarodni strukturi?

Po izobrazbi sem pomorščak in sem na ladjah trgovske mornarice preživel več let na morju. Mogoče to vpliva na mojo poklicno pot v Slovenski vojski, kajti na morju smo menjevali posadke, ladje in pluli iz kraja v kraj. Naše delovno okolje se je ves čas spreminjalo in to me motivira tudi na moji sedanjosti vojaški poklicni poti. Kdor opravlja predolgo isto dolžnost, izgubi to motivira-

šoli. Poveljnik me vključuje v vse svoje delo. Kako bi sicer svetoval, če ne bi vedel, kaj se dogaja na šoli. Poleg tega občasno predavam na tečajih na šoli in v tujini, občasno sam, včasih pa skupaj s poveljnikom. Med posebnimi nalogami, ki mi jih je dodelil poveljnik za prihodnje leto, bi rad izpostavil pridobivanje kadra za direktorje tečajev in drugega podpornega osebja, kot so specialisti za zveze, informatiki ter drugi profili. Skladno s poveljnikovimi usmeritvami bom moral obiskati še druge Natove in partnerske države ter javno predstavljati šolo in poskušati pridobiti nove podčastnike, direktorje tečajev ter štabni kader za prihodnje delo na Natovi šoli.

Natova šola v Oberammergau je bila uradno ustanovljena leta 1953, kar

Poslanstvo šole je ostalo vseskozi isto.

Temeljno poslanstvo šole je usposabljanje

Natovih poveljnikov in štabnih

častnikov za opravljanje dolžnosti,

kar se ni spremenilo. Spreminjale pa

so se vsebine in organiziranost šole.

pomeni, da ima več kot šestinšestdeset let tradicije. Kako se je spreminjalo njeno temeljno poslanstvo vse od ustanovitve do danes?

Poslanstvo šole je ostalo vseskozi isto. Temeljno poslanstvo šole je usposabljanje Natovih poveljnikov in štabnih častnikov za opravljanje dolžnosti, kar se ni spremenilo. Spreminjale pa so se vsebine in organiziranost šole. Šola je delovala ob ustanovitvi leta 1953 najprej pod pokroviteljstvom US Army Europe (USAREUR). V obdobju hladne vojne in ne najboljših odnosov z Rusijo so bili prvi tečaji namenjeni štabnemu načrtovanju in postopkom ob pojavu jedrske vojne. Leta 1974 je ameriška vojska objekte šole predala nemški vojski in šele leta 1975 je bila podpisana dvostranska pogodba med ZDA in Nemčijo, s čimer je šola uradno prešla pod Natovo strukturo, in sicer pod operativno kontrolo SHAPE ter se preimenovala v Nato School SHAPE. Leta 2003 je šola prešla pod okrilje Zavezniškega poveljstva za transformacijo (ACT), ki še danes

nost in začne nazadovati, saj postane njegovo delo rutina. To je bil tudi motiv, da sem se pred leti prijavil na razpis za direktorja tečaja na Natovi šoli Oberammergau. Kot direktor sem bil odgovoren za usposabljanje podčastnikov o organiziranosti in delovanju Nata. Namen tečaja je bil podčastnikom posredovati temeljno znanje in jih pripraviti na sprejem nalog v Natovi strukturi. Na tečaju sem imel povprečno 65 podčastnikov iz včasih tudi več kot 20 različnih držav. Takrat si še nisem mislil, da bom kdaj postal glavni podčastnik na Natovi šoli.

Kakšne so vaše naloge na novi dolžnosti v Nemčiji in kako poteka vaš vsakdanjik?

Nespremenljiv je le delovni čas, ki traja med 8. do 17. uro. Vse moje drugo delo je dinamično in povezano s poveljnikovimi odločitvami. Moje naloge obsegajo svetovanje poveljniku šole v povezavi s podčastniki. Name se obračajo vsi, tako častniki, podčastniki kot civilisti, ki so zaposleni na Natovi

operativno nadzira šolo. Šola se je preimenovala v Natovo šolo Oberammergau (Nato School Oberammergau). Leta 2009 so Natovi najvišji predstavniki in voditelji spoznali povečano potrebo po izobraževanju podčastnikov. Istega leta je bil tako ustanovljen oddelek za izobraževanje podčastnikov znotraj šole. Tečaji so se med leti prilagajali trenutnim varnostnim grožnjam in potrebam zavezništva. Vsi tečaji, ki jih na šoli izvajamo, so danes odprti tudi za partnerske države v okviru različnih pobud, kot so na primer Partnerstvo za mir (Partnership for Peace), Mediteranski dialog (Mediterranean Dialogue), Istanbulska pobuda o

sodelovanju (Istanbul Cooperation Initiative) ter še nekatere druge.

Kako je šola organizirana danes, koliko ljudi zaposluje in iz katerih držav so?
Kadrovska in organizacijska struktura šole je raznovrstna. Šola je razdeljena na tri dele. K prvemu delu spada poveljnikova skupina, v kateri so svetovalci in protokol. V sestavi drugega dela, sektorja za podporo, delujejo kadrovska služba, služba za varnostne zadeve, služba za logistiko, služba za strateško planiranje, služba za informatiko in služba za proračun ter finance. V okviru akademskega direktorata pa so združeni vsi oddelki za izobraževanje. Na šoli trenutno delajo 203 pripadniki iz 22 različnih držav. Izmed njih je 20 Natovih članic, dve državi pa sta partnerski, in sicer Švica ter Bosna in Hercegovina.

Nato je že v svojem bistvu pozoren na izobraževanje in usposabljanje. Tudi v

Natovi šoli redno potekajo različni tečaji, seminarji in druge oblike izobraževanja. Katere tečaje izvajate?
Če bi želel naštet vse tečaje, bi to predolgo trajalo. Lahko pa povem, da izvajamo 112 različnih tečajev, izmed katerih so nekatere izvedeni večkrat na leto. Tečaji so različno dolgi. Večina je tedenskih, nekaj je dvotedenskih, najdaljši pa je osemtedenski tečaj, ki vključuje delo na šoli in doma. Na leto izvedemo približno 241 različnih tečajev. Poleg tega so izvedle naše mobilne skupine za izobraževanje in usposabljanje (Mobile Education Training Team – METT) lani 31 tečajev v različnih krajih po svetu. Istega leta smo na šoli gostili 27 različnih konferenc, ki so jih organizirali drugi. Na tečajih, ki so bili organizirani na šoli, je lani sodelovalo 9196 slušateljev, skoraj 1000 pa so jih usposobile naše mobilne skupine. Pri tem bi poudaril, da je v različne oblike izobraževanj in usposabljanj na šoli lani bilo vključenih tudi več kot 1800 gostujočih predavateljev. Tako lahko zagotovimo visoko raven

Leta 2016 je bilo 95 slušateljev iz Slovenije, leta 2017 67, lani 88, letos jih je do zdaj bilo na šoli že 84, do konca leta pa je načrtovanih skupno več kot 100 udeležencev tečajev iz Slovenije. Slovenski slušatelji so iz upravnega dela Ministrstva za obrambo in iz Slovenske vojske.

znanja in strokovnosti, ki jo želimo prenesti na udeležence tečajev.

Komu so ti tečaji namenjeni?
Tečaji so namenjeni vsem, ki so bili razporejeni na dolžnosti v Natovi strukturi, in tudi drugim, ki so pri svojem delu kakor koli povezani z Natom, tudi na mednarodnih vajah, v operacijah kriznega odzivanja itn. Tečajev se udeležujejo tako častniki, podčastniki kot civilisti.

Kakšne so potrebe po izvajanju tečajev v Natu?
Potrebe nenehno naraščajo zaradi reorganizacije v Natovi strukturi. Nastajajo nova poveljstva in potrebe po pridobitvi temeljnega znanja o Natu ter štabnem procesu dela se spreminjajo. Za leto 2020 se načrtuje 15.000 prijav, česar pa ne moremo zagotoviti, saj so zmogljivosti šole glede inštruktorjev in prostorov nezadostne.

V aktivnosti Natove šole je že več let vključena tudi Slovenska vojska, tako s pripadniki, ki delajo v strukturi šole, kot s slušatelji, ki obiščejo različne tečaje v Oberammergauu. Koliko pripadnikov SV je že sodelovalo v šoli?
Slovenska vojska je začela sodelovati v Natovi šoli Oberammergau leta 2005, kmalu zatem, ko je Slovenija postala polnopravna članica zavezništva. V začetku smo opravljali častniško in podčastniško dolžnost, nato pa samo eno častniško. V nekem obdobju Slovenska vojska ni imela na Natovi šoli zaposlenega nobenega pripadnika. Leta 2013 pa so se v Slovenski vojski na prošnjo Natove šole, ki je prepoznala kakovost slovenskega podčastniškega zbora, odločili, da prevzamejo podčastniško dolžnost direktorja tečaja v oddelku za podčastnike. To dolžnost je najprej prevzel štabni praporščak Janez Šmid. Po treh letih sem ga zamenjal jaz. O številu slušateljev iz Slovenske vojske imam podatke le za zadnja tri leta. Število udeležencev iz Slovenije se po letih razlikuje in je predvsem odvisno od razpoložljivih finančnih virov v Slovenski vojski. Leta 2016 je bilo 95 slušateljev iz Slovenije, leta 2017 67, lani 88, letos jih je do zdaj bilo na šoli že 84, do konca leta pa je načrtovanih skupno več kot 100 udeležencev tečajev iz Slovenije. Slovenski slušatelji so iz upravnega dela Ministrstva za obrambo in iz Slovenske vojske. Prevladuje predvsem častniški kader, ki deluje na obveščevalnem področju, na področju JRKBO

ter pri načrtovanju operacij in vaj. Nekateri tečajniki iz Slovenije so vključeni tudi v tečaje za ocenjevalce (TACEVAL).

Kaj pridobijo pripadniki SV z opravljanjem dolžnosti v Natovi šoli Oberammergau?
Pri tem bi izpostavil predvsem možnost profesionalnega osebnega razvoja. Vsi tečaji so odprti za pripadnike Natove šole Oberammergau in so brezplačni. Na razpolago imamo, kot sem že omenil, več kot 110 tečajev, na katerih predavajo odlični predavatelji, kot so nekdanji poveljniki Natovih poveljstev, admirali, svetovalci vlad, ministri

in drugi, kar pomeni, da lahko kadar koli poslušamo tisto, kar si želimo.

Kakšen pa je pomen vključenosti Slovenske vojske v dejavnosti Natove šole?
Menim, da Slovenska vojska ne izkoristi popolnoma zmogljivosti šole, pa bi jih lahko. Natova šola v Oberammergauu je glavna ustanova za izobraževanje Natovih častnikov, poveljnikov in štabnih častnikov v Natovih poveljstvih. Vsi tečaji se glede na potrebe nenehno spreminjajo. Šola nam zato omogoča vpogled v vse novosti in spremembe v procesu izobraževanja.

Šola se kot del Natove strukture s svojimi dejavnostmi in programi prilagaja sodobnim varnostnim izzivom, s katerimi se spoprijema zavezništvo. Kam je usmerjen njen nadaljnji razvoj?
Šola ni del Natove poveljniške strukture. To je organizacija, ki je ne financirana Nato.

Denar za delovanje prispevata državi ustanoviteljici, in sicer Nemčiji in ZDA. Večino finančnih sredstev dobimo od udeležencev, ki plačajo kotizacijo za udeležbo na tečajih. Prihodnost šolanja bo vsekakor usmerjena v tehnološki razvoj poučevanja, kot so e-učilnice in nove metode poučevanja. Pravkar nakupujemo tablične računalnike, ki naj bi jih uvedli v proces poučevanja, vendar ne za vse tečaje, temveč za tiste, pri katerih je število udeležencev manjše. Akademsko vsebino, torej tečaje, se s procesi globalnega načrtovanja, ki je vzpostavljen v Natu, nenehno spreminjajo in prilagajajo novim varnostnim izzivom v zavezništvu. V zvezi s tem bi omenil rek, ki ga pogosto slišimo v Natu: *Novi varnostni izzivi prinašajo tudi nove priložnosti za izobraževanje* (New Security Challenges – New Training Opportunities). Pravkar smo na primer končali preoblikovanje tečaja za glavne podčastnike, spreminjamo pa nekatere voditeljske tečaje za podčastnike. V prihodnjem letu bomo izvedli kar pet popolnoma novih tečajev.

Menim, da Slovenska vojska ne izkoristi popolnoma zmogljivosti šole, pa bi jih lahko. Natova šola v Oberammergauu je glavna ustanova za izobraževanje Natovih častnikov, poveljnikov in štabnih častnikov v Natovih poveljstvih.

Obrambni ministri Nata pred londonskim vrhom

Minister za obrambo Republike Slovenije Karl Erjavec je bil od četrтка, 24. oktobra, do petka, 25. oktobra, z delegacijo na sedežu zveze Nato v Bruslju, kjer se je udeležil zasedanja obrambnih ministrov zavezništva. Oktobrsko zasedanje obrambnih ministrov je bilo zadnje srečanje ministrov pred vrhunskim zasedanjem voditeljev Nata, ki bo potekalo 3. in 4. decembra v Londonu.

Besedilo in foto: www.nato.int

Obrambni ministri Nata so največ časa namenili oblikovanju dnevnega reda in najpomembnejših dokumentov za londonsko srečanje voditeljev zavezništva. Pregledali so tudi napredek na področju krepitve zavezniške odvrtačne in obrambne držbe. Prav tako so govorili o načelu pravične delitve bremena in obrambnih proračunih ter tudi o stanju na področju Natovih mednarodnih operacij in misij ter pripravljenosti sil zavezništva. Med pomembnejšimi temami srečanja je bila še razprava o zagotavljanju vzdržljivosti telekomunikacijskih sistemov v boju proti kibernetiskim grožnjam. ■

Študij kmalu začela prva generacija Višje vojaške strokovne šole

Na Ministrstvu za obrambo je v sredo, 23. oktobra, potekal sestanek med ministrom za obrambo Karlom Erjavcem ter ministrom za izobraževanje znanost in šport dr. Jernejem Pikalom ter njunimi sodelavci. Tema srečanja je bila vojaško izobraževanje in usposabljanje ter v okviru tega predstavitve projekta ustanovitve Višje vojaške strokovne šole (VVŠŠ), ki bo po načrtih začela izvajati izobraževalni program za študente v študijskem letu 2021/2022.

Besedilo: SSK

S povezovanjem vojaškega šolstva z javnim izobraževalnim sistemom se od decembra 2016 ukvarja posebna medresorska delovna skupina, ki je obravnavala predloge in potrebe Slovenske vojske za ustanovitev VVŠŠ. Na tej šoli se bodo izobraževali pripadniki SV. Razlog za ustanovitev višjega vojaškega strokovnega izobraževanja je primanjkovanje podčastnikov s VI. stopnjo izobrazbe in nujnim dodatnim znanjem. Z ustanovitvijo VVŠŠ se bo izboljšala

kakovost vojaškega izobraževanja in usposabljanja, za kar bodo skrbeli strokovni nadzor Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS) ter šolske inšpekcije. Posledično bo zagotovljena veljavnost pridobljenih diplom tudi zunaj Slovenske vojske. Tako se bodo zmanjšali stroški izobraževanja višjih podčastnikov, ki jih zdaj izobražujemo v drugih izobraževalnih ustanovah, predavatelji pa bodo lahko izvajali predavanja za svojo ustanovo.

Delovna skupina je pripravila vse za ustanovitev tovrstne izobraževalne ustanove, ki bo delovala v okviru Centra vojaških šol. Študenti VVŠŠ ne bodo imeli statusa študenta, saj gre za izredni študij, nanj pa se bodo vpisovali že zaposleni pripadniki SV. Šola bo delovala v mariborski Kadetnici, Center vojaških šol pa bo zagotavljal prostore in opremo ter predavatelje, ki so že zdaj vključeni v Katedro vojaških ved. Delovna skupina je že pripravila višješolski študijski program za višje podčastnike z vsebinami internih tečajev za podčastnike. V prihodnje nameravajo pripraviti še višješolski študijski program z izbirnimi moduli za pridobitev dodatnega znanja na področjih informatike, mehatronike, logistike, strojništva in bionike. ■

Obrambno sodelovanje s Hrvaško bogato in razvejeno

Na povabilo podpredsednika vlade in ministra za obrambo Republike Hrvaške Damirja Krstičevića je bil 22. oktobra na uradnem obisku v Zagrebu v Republiki Hrvaški minister za obrambo Republike Slovenije Karl Erjavec. Srečanje ministrov je bilo namenjeno nadaljnji poglobitvi sodelovanja med državama na obrambnem in vojaškem področju, ki je že zdaj bogato ter razvejeno, in določitvi prihodnjih smernic skupnega delovanja.

Besedilo: SSK

Foto: Tomislav Brandt/Hrvatski vojnik

Po sprejemu z vojaškimi častmi pred Ministrstvom za obrambo Republike Hrvaške v središču hrvaške prestolnice so potekali uradni pogovori obeh delegacij. Glavna tema pogovorov je bilo dvostransko obrambno sodelovanje med državama, ki sta ga ministra ovrednotila kot zelo dobro in uspešno. Poteka namreč skladno z letnim načrtom dvostranskega sodelovanja, ki za letos predvideva 61 skupnih dejavnosti in se že uspešno izvaja. Govorili so tudi o mogočih oblikah sodelovanja v prihodnosti, ki jih bodo uvrstili v program sodelovanja za naslednje leto.

Ministra sta izmenjala stališča glede varnostnih razmer na Zahodnem Balkanu ter sodelovanja v mednarodnih operacijah in na misijah. Tako Slovenija kot Hrvaška se namreč srečujeta s sodobnimi varnostnimi grožnjami, za katere je značilno, da so asimetrične in niso odvisne od državnih meja. Če se želimo nanje učinkovito odzvati, se je treba prilagoditi naravi groženj, zaradi česar sta medsebojna izmenjava informacij in regionalno sodelovanje pomembnejša kot kadar koli prej. S sodelovanjem v regionalnih pobudah tako Slovenija kot Hrvaška z nazornimi dejavnostmi prispevata k povečanemu sodelovanju, stabilnosti, zaupanju in varnosti v regiji. Ministra sta se strinjala, da je regionalno sodelovanje eden izmed najmočnejših vzvodov za vzpostavitev in ohranitev stabilnosti ter miru v regiji in za spodbujanje njenega razvoja. Bistveno je, da

SPREJEM Z VOJAŠKIMI ČASTMI PRED HRVAŠKIM OBRAMBNI MINISTRSTVOM

tako zveza Nato kot Evropska unija ostaneta v regiji ter da se ohranja evro-atlantska perspektiva držav Zahodnega Balkana. Brez jasne evropske perspektive ne moremo pričakovati niti temeljev za politične kompromise. V tem duhu Slovenija podpira ambiciozno agendo Evropske unije za razvoj skupne varnostne in obrambne politike. Smo v pomembnem obdobju vzpostavljanja nove Evropske komisije, ki je že napovedala nekatere spre-

membe na tem področju. Pri tem bo imela pomembno vlogo tudi Hrvaška, saj bo v začetku leta 2020 predsedovala Svetu Evropske unije. Ministra sta ugotovila, da bo med prednostnimi temami hrvaškega in slovenskega predsedovanja Svetu EU več skupnih točk. To omogoča odlično priložnost, da v dnevni red Evropske unije vključimo bistvena regionalna vprašanja.

Kot je v izjavi po koncu uradnih pogovorov poudaril minister Erjavec, obe državi povezujejo bogate zgodovinske, gospodarske in kulturne vezi, zato tudi ne preseneča, da je Hrvaška ena izmed držav, s katerimi imamo največ letnih dvostranskih dejavnosti na obrambnem ter vojaškem področju. V prihodnosti si jih želimo še dopolniti in dodatno poglobiti odlično dvostransko sodelovanje. Poleg številnih dogodkov na operativni in taktični ravni je izjemno pomembno organiziranje skupnih vojaških vaj, usposabljanj ter izobraževanj. Tako povečujemo povezanost med vojskama, ki sta članici Nata in imata zato podobne izzive. Tudi hrvaški minister Krstičević je pojasnil, da bodo v prihodnosti načrtovali skupna usposabljanja in vojaške vaje ter souporabo vojaških vadišč zaradi racionalizacije in zmanjševanja stroškov, zlasti na področju logistike. Omenil je še projekt sodelovanja na področju izmenjave počitniških kapacitet za potrebe pripadnikov obeh vojsk, ki bi ga poskušali čim prej uresničiti. ■

OGLED RAZSTAVNEGA PROSTORA HRVAŠKE OBRAMBNE INDUSTRIJE NA MINISTRSTVU ZA OBRAMBO REPUBLIKE HRVAŠKE

SKUPNO USPOSABLJANJE V GORSKEM BOJEVANJU

Mednarodna vojaška vaja Zvezda Triglava 2019 je med 6. in 18. oktobrom potekala na širšem območju Bohinjske Bele, na strelišču Mačkovec ter na območjih Soriške planine. Na njej so sodelovali pripadniki Slovenske vojske ter Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske, pripadnika nacionalne garde Združenih držav Amerike ter opazovalca oboroženih sil Italije. Vaja, v kateri je vsako leto več udeležencev in postaja obsežnejša, že peto leto poteka v organizaciji 132. gorskega polka 1. brigade Slovenske vojske. Njen namen je urjenje vojaških gornjskih veščin in krepitev povezljivosti partnerskih vojsk s poudarkom na gorskem bojevanju in premagovanju zahtevnih terenov. Prikazna vaja za visoke tuje in domače goste, predstavnike različnih enot Slovenske vojske ter medije je potekala 14. oktobra na Soriški planini.

Besedilo: Jerneja Grmadnik
Foto: Bruno Toič

Na mednarodni vojaški vaji Zvezda Triglava 2019 so bili poudarjeni usposabljanje iz individualnih vojaškokornjskih veščin in kolektivno usposabljanje na ravni skupin ter oddelkov, usposabljanje posebnih skupin, kot so minometni oddelki in ostrostrelni pari, ter situacijske taktične vaje na ravni voda in čete. Večino udeležencev vaje so predstavljali pripadniki Slovenske vojske iz 132. gorskega polka z vključeno pogodbeno rezervno sestavo ter pripadniki 8. pehotnega bataljona *The Rifles* oboroženih sil Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske, ki ga sestavlja profesionalni vojaki ter rezervisti. Na vaji je skupno sodelovalo več kot 300 pripadnikov oboroženih sil, nekaj več kot 200 pripadnikov Slovenske vojske in 109 pripadnikov oboroženih sil Združenega kraljestva ter po dva pripadnika oboroženih sil ZDA in Italije. Za logistično in zdravstveno zagotovitev so na vaji skrbeli pripadniki Logistične brigade Slovenske vojske, pri izvedbi pa so sodelovale nekatere druge enote Slovenske vojske.

ZA BRITANCE NAJVEČJI IZZIV GORSKI TEREN

V prvem tednu vaje so pripadniki 132. gorskega polka prikazali zavezniškim enotam gorske bojovniške veščine in načine gibanja ter bojnega delovanja na različnih vrstah reliefa sredogorja in visokogorja ob spremenljivih vremenskih razmerah. Skupaj so se usposabljali podnevi in ponoči, opravili pohode, teke, spuščanje po vrvi, premagovali

strm teren, se spoprijemali z izzivi na področju vzpostavljanja zvez ter bojevanja na zahtevnem terenu, opravljali patroljiranja in urili preživetje v naravi ter medicinsko evakuacijo. Usposabljanje je potekalo na Bohinjski Beli pa tudi na območju Galetovega in strelišča Mačkovec. Drugi teden so udeleženci mednarodne vojaške vaje urjenje pridobljenega znanja nadaljevali na Soriški planini, kjer so opravljali različne situacijsko-taktične naloge. Med taktičnimi vajami manjših enot so sodelujoči združili postopke spuščanja po vrvi, taktičnega premika po brezpotjih in napada na sovražnika. Vodi so bili mešane sestave, tako so bili poudarjeni povezovanje, integracija in medsebojno sodelovanje. Poveljnik 132. gorskega polka in vodja vaje podpolkovnik Simon Lindič je poudaril pomen skupnega usposabljanja: »Sodelovanje je pomembno, saj se tako učimo delovati v boju s partnerji v zavezništvu. Za pripadnike oboroženih sil Velike Britanije je bil največji izziv teren, ki je tukaj strm in neprehoden. V prvem tednu smo zato z našimi inštruktorji izvedli temeljno usposabljanje in urjenje, pri čemer smo prikazali pomembnejše primere gorskega bojevanja.« Poudaril je še, da je tudi komunikacija ves čas potekala v angleškem jeziku, kar pa ni predstavljalo težav. Britanski poveljnik podpolkovnik Nathan Teale je povedal, da je bila za njegovo enoto to odlična priložnost za urjenje v tako lepem okolju. Med zavezniškimi vojskami se je tako izboljšala povezljivost: »Na vaji smo se naučili veliko novega, saj doma

nismo navajeni na tak gorski teren. Verjamem, da smo postali boljši vojaki, ne samo posamezno ali glede na državo, temveč skupaj. Ko bomo morali opraviti kakšno nalogo, jo bomo učinkoviteje izvedli. Pomembno je, da razumemo drug drugega in kako v neki situaciji delovati.«

MEŠANI IZVIDNIŠKI ODDLEK IZVEDEL MEDICINSKO EVAKUACIJO

Udeleženci vaje so svoje znanje predstavili tujim in domačim gostom ter medijem nekaj dni pred uradnim koncem na prikazni vaji. Mešani gorski oddelki so po scenariju moral rešiti strmoglavljenega pilota s hudimi poškodbami in ga prepeljati na varno, pri tem pa se je srečal s sovražnikovo enoto. Oddelki so sestavljali pripadniki stalne sestave in pogodbeno rezerve Slovenske vojske ter pripadniki oboroženih sil Velike Britanije. Pri premiku do poškodovanega pilota so uporabili različne tehnike, ki so se jih učili prvi teden urjenja. Oddelki se je tako z bližnjega hriba spustil do gozda, v katerem naj bi bil pilot. Po strmini se je spuščal na način ofenzivnega spusta, ki se sicer uporablja ob premikih po težko prehodnem terenu, in sicer v parih. Prva vojaka, ki sta prispela do vznožja, sta postavila zavarovanje za druge pripadnike, na vrhu hriba pa je ostal še pripadnik ostrostrelec, ki je pokrival širšo okolico. Pri prehodu v gozd so pripadniki oddelka, oboroženi z avtomatskimi puškami in puškomitraljezi, tekli mimo nevarnega linijskega objekta in se čez cesto pomaknili v gozd.

PRIKAZNA VAJA JE OBSEGALA ISKANJE IN EVAKUACIJO POŠKODOVANEGA PILOTA.

Ob vstopu v gozd so srečali ranjenega pilota s težkimi poškodbami, in sicer odprtim zlomom noge ter težjo poškodbo desne roke. Enota je najprej izvedla manever *Stoj, glej, vohaj, poslušaj!* in se prepričala, da je nihče ne zasleduje ali prihaja proti njej, ostrostrelec pa se je premaknil na položaj, s katerega je lahko nadzoroval okolico. Nekaj pripadnikov se je nato približalo poškodovanemu in poveljnik je poslal v taktično-operativni center

(TOC) sporočilo o poškodbah pilota ter zahteval medicinsko evakuacijo. Prav tako so se dogovorili o lokaciji, na katero bodo prenesli pilota, in kako bodo mesto označili. Taktično-operativni center je sprejel poročilo in na kraj poslal skupino za evakuacijo, sestavljeno iz nujnega reševalnega vozila ter dveh oklepnikov za prevoz pehote. Poveljnik odredka je nato ukazal, da pripadniki pripravijo ranjenca za transport z uporabo taktičnih

nosil, ki so primerna za terenske razmere, saj so zložljiva in priročna za uporabo. Zagotovil je še prednje in zadnje varovanje. Ko so pripadniki začeli premikati ranjenega, so srečali sovražnikovo enoto, sledili so ogenj in odzivi. Ob tem jim je uspelo ranjenca evakuirati v reševalno vozilo, ki ga je odpeljalo v bolnišnico Role 1, pehota pa se je umaknila v oklepnik in zapustila prizorišče. Tako se je uspešno končala dinamična predstavitev vaje.

**ZVEZDA TRIGLAVA
ZANIMIVA TUDI ZA DRUGE
ZAVEZNIŠKE VOJSKE**

»Mednarodna vojaška vaja Zvezda Triglava 2019 je obsežna, saj na njej sodeluje več kot 300 pripadnikov. Tudi v času prikazne vaje usposabljanj nismo prekinjali, saj se v bližini dve četi ves čas urita v gorskem bojevanju,« je povedal podpolkovnik Simon Lindič. Pomemben del vaje so tudi analize.

»Delamo jih sproti, to so krajše analize. Ves čas vaje kot kontrolorji delujejo tudi častniki in podčastniki, ki spremljajo urjenja enot in analizirajo njihovo delo. Včasih že sproti svetujejo o izboljšavah. Po koncu mednarodne vaje bomo vsi, ki smo sodelovali, še dodatno analizirali organizacijo in izvedbo vaje. Letos je to že peta tovrstna vaja, ki jo nenehno izpopolnjujemo. Za prihodnje leto načrtujemo vključitev več pripadnikov

italijanske vojske, kot opazovalci pa bodo sodelovali tudi pripadniki oboroženih sil črnogorske vojske,« je povzel poveljnik 132. gorskega polka in vodja vaje Zvezda Triglava 2019 podpolkovnik Simon Lindič. Britanski poveljnik podpolkovnik Nathan Theale se je ob koncu zahvalil za gostoljubje in organizacijo vaje ter znanje in dragocene izkušnje, ki so jih pridobili na skupnem usposabljanju. ■

IZVIDNIŠKI ODDELEK
SO SESTAVLJALI
PRIPADNIKI
OBOROŽENIH SIL SV
IN VELIKE BRITANIJE.

VAJA SE JE KONČALA
Z MEDICINSKO
EVAKUACIJO IN
PREVOZOM RANJENEGA
V BOLNIŠNICO ROLE 1.

**VIŠJI VODNIK
MATIČ AJDOVEC,
POVELJUJOČI
ENOTI, KI
JE IZVEDLA
PRIKAZNO VAJO**

Scenarij prikazne vaje je obsegal reševanje pilota, pri čemer nismo vedeli natančne lokacije. Pri-vesti smo ga morali na varno. To smo izvedli z angleškimi kolegi in našimi pripadniki rezervne pogodbe. Na vaji Zvezda Triglava smo se drug od drugega veliko naučili. Urjenje je bilo precej zahtevno. Za pripadnike oboroženih sil Združene- ga kraljestva so bile nove predvsem gorske veščine, ki smo jim jih predstavili, recimo bojni spust po vrvi. Sporazumevali smo se v angleškem jeziku, pri čemer ni bilo

težav, saj večkrat sodelujemo s tujimi enotami. S potekom prikazne vaje sem zadovoljen, pred nami pa sta še dva dneva različnih nalog.

**VOJAK ANDREW
WHICKER**

Na mednarodni vaji je bil največji izziv drugačen teren, ki je bil višji in strmejši, kot smo ga vajeni doma. Zdi se mi odlično, da smo dobili priložnost za urjenje tudi v takšnih razmerah, in to skupaj z zavezniškimi silami. Ugotovili smo, da je veliko postopkov in taktik primerljivih, naše sile smo uspešno združili s slovenskimi. V prihodnjih dneh čaka naš vod še nekaj terenskega usposabljanja, gradili bomo tudi bivake in v

njih prenočili. V Sloveniji sem prvič, vendar lahko zagotovim, da nikakor ne zadnjič.

**PODDESETNIK
PAUL JOBLING**

Slovenija je prekrasna dežela in veseli me, da se lahko tukaj usposabljam. Opravili smo veliko urjenj in vaj na goratem terenu, še posebej zahteven je bil bojni spust po vrvi, predvsem zaradi višine in ker sem to počel prvič. S pripadniki Slovenske vojske smo odlično sodelovali, saj vsi razumejo in govorijo angleško, zato tudi ni bilo jezikovnih preprek. Inštruktorji so vse nazorno pokazali in razumljivo opisali postopke. Drug od drugega smo se nekaj naučili in okrepili sodelovanje.

SISTEM SAMOZAŠČITE HELIKOPTERJA Z METALCI TOPLITNIH IN RADARSKIH VAB

Elektronsko bojevanje je vse pomembnejši del vojaške strategije pri varovanju infrastrukture, materialnih sredstev in ljudi. Prav zato tudi v Sloveniji redno potekajo mednarodne vojaške vaje elektronskega bojevanja. Zadnja vaja se je imenovala Stražar neba 2019 (angl. Ramstein Guard 2019). Na vaji so sodelovali enote in poveljstva, vključeni v Natov integrirani sistem nadzora in kontrole zračnega prostora, ter enote 15. PVL. Poleg enot vojaškega letalstva je sodeloval še Rodovski bataljon 1. brigade z radarskim sistemom Giraffe in lahko baterijo zračne obrambe.

Besedilo: Borut Podgoršek
Foto: Bruno Toič

Na vojaški vaji Stražar neba 2019 so preizkusili tudi elektronski sistem samozaščite pred izstrelki helikopterja Cougar. Skupina za generiranje knjižnic groženj za helikopter Cougar iz 15. PVL je preverila delovanje elektronskega sistema samozaščite (angl. Integrated Self-Protection System – ISSYS) na helikopterju Cougar. Ta sistem so na helikopterje vgradili med letoma 2009 in 2011 v okviru nadgradnje, ki je obsegala še balistično zaščito, oborožitev, radijske postaje, identifikacijski sistem (angl. Identification Friend or Foe – IFF), vstopnike za zrak za preprečevanje vstopa prašnih delcev in ledu v motorje ter medicinsko opremo. Sistem ISSYS je sestavljen iz treh različnih senzorjev za zaznavanje UV-svetlobe, ki jo oddajajo raketni motor in radarsko ter lasersko sevanje. Senzorji so vgrajeni v strukturo helikopterja tako, da pokrivajo območje 360° okrog helikopterja. So v sprednjem delu trupa helikopterja in v blatnikih glavnega pristajalnega podvozja, in sicer po dva na vsaki strani helikopterja. Del sistema ISSYS je tudi sistem za izmet protiukrepov oziroma t. i. vab. Zabojniki z vabami so vgrajeni v koren repa helikopterja. Na vsaki strani sta dva zabojnika s toplotnimi oziroma radarskimi vabami. Vabe vsebujejo pironaboje, ki jih izvržejo iz zabojnika. Toplotne vabe nato v stiku z zrakom zaradi magnezija v vabah zagorijo z visoko temperaturo (od 400 do 900 °C) in predstavljajo vir toplote, ki zmede toplotno vodene rakete. Radarske vabe izpustijo v zrak oblak aluminijastih delcev, ki moti radarsko vodene rakete. Izmet protiukrepov se lahko

glede na zaznano grožnjo opravi ročno, polavtomatsko ali avtomatsko. Stotnik Samo Bric iz Skupine za generiranje knjižnic groženj za helikopter Cougar je povedal, da je bila nadgradnja opravljena skladno s programom razvoja in opremljanja Slovenske vojske, ter dodal: »Najprej smo vgradili na helikopter sistem za elektronsko samozaščito, potem pa še sistem za izmet vab, saj gre za integriran sistem, ki deluje povezano in skupaj s senzorji. Sistem smo leta 2012 že testirali, vendar smo metali le v ročnem načinu, torej na ukaz pilota. V avtomatskem načinu ga nismo testirali. Za avtomatski način je treba imeti vir, ki simulira izvor UV-svetlobe, tj. raketo. Če tega vira ni, avtomatskega načina izmeta vab ni mogoče testirati. Poleg tega se je knjižnica groženj protiukrepov še pripravljala.«

VIR IN KNJIŽNICA

Zaradi lastnosti protiletalskih raket, ki letijo s hitrostjo 2000 km/h in več, ter hitrosti helikopterja, ki leti do 260 km/h, mora biti sistem nastavljen za delovanje v avtomatskem načinu. Čas, v katerem sistem zazna grožnjo, in čas do zadetka sta večinoma prenizka, da bi se lahko pilot odzval in v ročnem ali polavtomatskem načinu izmetal protiukrepe. Da bi avtomatski način deloval, je treba imeti pripravljene knjižnice groženj in protiukrepov. S knjižnico groženj definiramo posamične laserske in radarske grožnje, ki jih nato povežemo s knjižnico protiukrepov. Na podlagi tega lahko določimo tip in zaporedje izmeta vab za določeno grožnjo.

Delovanje sistema ISSYS lahko učinkovito preverimo, kadar imajo simulirani viri groženj ustrezno knjižnico groženj in knjižnico protiukrepov. Stotnik Bric je povedal, da jim tokrat na vaji pomagajo pripadniki Natovega centra za odličnost JEWCS (angl. Joint Electronic Warfare Core Staff) iz Velike Britanije. V centru odličnosti imajo sisteme, ki simulirajo različne vire protiletalskih groženj, za katere lahko države članice Nata zaprosijo za uporabo. Štabni vodnik Pater Edvin iz nizozemske vojske, ki deluje v Natovem centru odličnosti, je dodal, da lahko simulirajo vse vrste raket in radarskih signalov ter tudi laserski žarek. Tokrat so v Slovenijo pripeljali sistema MALLINA (Missile UV-simulator) in SHORAD (radar emulator). Slovenija je od letošnjega leta polnopravna članica v Natovi skupini SG2, ki je odgovorna za razvoj elektronskih protiukrepov za letalnike. Ta skupina redno testira učinkovitost različnih tipov vab in poskuša najti najboljše kombinacije za doseganje čim boljše učinkovitosti protiukrepov. Stotnik Bric priznava, da se ob nadgradnji helikopterjev Cougar pred desetimi leti niso povsem dobro zavedali, kako zahtevno je vzpostaviti in vzdrževati knjižnico groženj. »Ta knjižnica se nenehno obnavlja, saj se pojavljajo nove in drugačne grožnje, na katere se je treba odzvati. Zato se ustanavlja odsek za elektronsko samozaščito letalnikov, v katerem se bodo resnično ukvarjali s knjižnicami groženj in protiukrepov ter z razvojem oziroma nadgradnjo senzorjev. Če želimo vedeti, kako se zaščititi pred grožnjo, je treba najprej ugotoviti, kako

sistem, ki ogroža, deluje. Zato smo v skupino vključili različne strokovnjake iz Slovenije, ki nam pomagajo pri razvoju knjižnice groženj in protiukrepov. Sodelujemo tudi z EDA. Vsako leto gremo na usposabljanja in tečaje o elektronski samozaščiti v Veliko Britanijo. Kar delamo, je prvi korak pri vzpostavljanju tega sistema,« je povedal stotnik Bric.

TESTIRANJE SISTEMA NA HELIKOPTERJU COUGAR

V Slovenski vojski imajo toplotne in radarske vabe. Radarske vabe zaradi ekoloških omejitev na testiranjih ne morejo uporabljati. Na tokratni vaji so preverjali delovanje sistema v vseh načinih delovanja. Metali so toplotne vabe, ki so namenjene zaščiti pred lahki-mi prenosnimi raketnimi sistemi (LPRS). Ti sistemi so pasivni, kar pomeni, da ne oddajajo signalov. Edini način, da jih zaznajo, je UV-svetloba, ki jo oddaja motor. Na vaji je motor rakete simuliral sistem MALLINA. Kadar sistem ISSYS zazna simulirano izstrelitev rakete, na podlagi baze podatkov v knjižnici groženj avtomatsko izbere število vab in sekvenco izmeta. Posadka hkrati zasliši zvočni signal za grožnjo in opazi na zaslonu število vab ter njihovo zmanjševanje, kadar so te odvržene. Stotnik Bric je povedal, da so za vsak izmet sprogramirali različne izmetne sekvence. Tako so lahko že takoj opazili, kateri način je pilot uporabil. V avtomatskem načinu so izvržgli šest vab oziroma štiri vabe v razmiku ene sekunde, v ročnem načinu pa osem vab v štirih sekundah.

TOPLITNE VABE GORIJO S TEMPERATURO OD 400 DO 900 °C.

Zaznavali so tudi radarsko sevanje radarja Giraffe 40 in SHORAD. Ker pa niso metali radarskih vab, je pilot zaznal radarsko grožnjo, vendar se sistem nanjo ni odzval. V okviru vaje Stražar neba 2019 so se urili tudi pripadniki trenažno-izvidniškega oddelka LRBZO 1. brigade SV. Poveljnik oddelka štabni vodnik Mitja Peklenk je razložil: »Baterija zračne obrambe se uri v postopkih poveljevanja in delovanja na cilje v zračnem

prostoru v razmerah elektronskega motenja. Hkrati s trenažerji podpiramo testiranje ukrepov elektronske samozaščite helikopterjev Cougar.«

SAMOZAŠČITA IN TAKTIKA

Elektronski protiukrepi predstavljajo v splošnem 30 odstotkov zaščite letalnika, manever in ustrezna taktika letenja pa 70 odstotkov. Prav zato pilote učijo, da elektronski sistem ne bo opravil vsega namesto njih, temveč da morajo temu ustrezno prilagoditi taktiko letenja in ukrepe, kadar zaznajo grožnjo. Stotnik Bric je povedal, da so piloti v tej fazi osvežili znanje o delovanju sistema in testirali nekatere funkcije, ter dodal: »V naslednjih letih, ko bodo delovale začetne operativne zmogljivosti za ta sistem, bomo dodali taktično letenje z manevri, ostrimi zavoji, znižanjem višine itn. Za zdaj bi bilo izvajanje manevrov sočasno z uporabo sistema samozaščite pred izstrelki prezahtevno.«

Stotnik Bric je še razložil, da bodo piloti na koncu usposabljanja na helikopterjih Cougar sposobni pravilno upravljati sistem samozaščite, se pravilno odzvati na grožnje in hkrati taktično leteti. Za vsako nalogo bodo posadke seznanili z morebitnimi grožnjami, ki jih lahko pričakujejo, in protiukrepi, ki jih morajo piloti izvesti. Sistem bo v resnični situaciji deloval avtomatsko, pri čemer stotnik poudarja: »Sistem je treba za učinkovito samozaščito nadgrajevati. Novi sistemi samozaščite se razlikujejo od sedanjih po smeri izmeta vab, saj logične funkcije v novejših raketah zaznajo smer leta letalnika. Kadar vaba nima enake smeri leta kot letalnik, mu raketa preprosto ne sledi. Samozaščita v takem primeru torej ne deluje optimalno.«

Aktivnosti na vaji Stražar neba 2019 so bile usmerjene v pravilno ukrepanje in boj proti elektronskim motnjam v resničnih razmerah. Namen vaje je bil uriti enote v prepoznavanju elektronskih motenj, zmanjšanju njihovega vpliva in delovanju v razmerah elektronskega motenja radarjev, komunikacijskih sredstev ter sistemov poveljevanja in kontrole. ■

SISTEM MALLINA IN LAHKI PRENOSNI RAKETNI SISTEM IGLA

TOPLITNE VABE V STIKU Z ZRAKOM ZAGORIJO IN PREDSTAVLJAJO VIR TOPLOTE, KI ZMEDE TOPLITNO VODENE RAKETE.

KANDIDATI ZA ČASTNIKE SPOZNAVALI OSNOVE PREŽIVETJA

Kandidati 31. generacije Šole za častnike Slovenske vojske so od 2. do 4 oktobra na območju Mokrega Potoka pri Kočevski Reki izvedli terensko usposabljanje iz vsebin preživetja v naravi. 15 kandidatov Šole za častnike, izmed njih eno dekle, je v treh dneh pridobilo temeljno znanje in se naučilo veščin preživetja v naravi. Učili so se tehnik, kako zaneti ogenj, izdelati bivak, pridobiti pitno vodo in poiskati hrano. Kandidati so se na terenu veliko naučili in izpopolnili svoje dosedanje veščine, za kar sta poskrbela izkušena inštruktorja iz Enote za specialno delovanje Slovenske vojske.

Besedilo: Marko Pišlar
Foto: Bruno Toič

TEČAJNIKI
SO NAJPREJ
ZAKURILI
OGENJ.

NA TERENSKEM USPOSABLJANJU IZ PREŽIVETJA 15 KANDIDATOV ŠOLE ZA ČASTNIKE

Šola za častnike Slovenske vojske v okviru predmeta Taktika malih enot vsako leto načrtuje, organizira in izvede nekajdnevni tečaj poznavanja temeljnih vsebin preživetja v naravi. Voditeljica terenskega dela usposabljanja iz vsebin preživetja v naravi višja vodnica Katja Košec Kočevar iz Šole za častnike SV je povedala, da je namen tečaja seznaniti kandidate s temeljnimi postopki preživetja v naravi, s čimer izboljšajo svoje usposobljenost, samostojnost in samozavest. Pomembnejše naloge tega terena so priprava ognja s priročnimi sredstvi, iskanje vode, ki jo je treba pripraviti za pitje, iskanje ter priprava hrane in izdelava zasilnih bivakov. Terenskega usposabljanja na območju Mokrega Potoka se je udeležilo 15 kandidatov 31. generacije Šole za častnike, izmed njih ena kandidatka. Usposabljanje iz postopkov preživetja v naravi je poleg terenskih usposabljanj iz napadnega in obrambnega delovanja ter vsebin bojevanja v naselju le ena izmed terenskih aktivnosti, ki jih morajo kandidati za častnike opraviti med šolanjem na častniški šoli. Šolanje te generacije se je začelo januarja, končalo pa se bo decembra. Terensko usposabljanje

iz vsebin preživetja v naravi je potekalo v organizaciji Šole za častnike, strokovne vsebine iz preživetja pa sta predstavila dva izkušena inštruktorja iz Enote za specialno delovanje SV iz Škričja.

NALOGE PREŽIVETJA RAZDELILI PO PREDNOSTNIH MERILIH

Scenarij terenskih aktivnosti na usposabljanju v Mokrem Potoku pri Kočevski Reki je predvidel, da se enota, ki so jo sestavljali kandidati Šole za častnike, pred nasprotnikom umakne v gozd, kjer mora samostojno preživeti nekaj dni. Ko vzpostavi stik z enoto, ki jo bo rešila, se mora taktično premakniti na lokacijo, jo pripraviti in označiti kot pristajalno mesto za nadaljnji zračni prevoz z vojaškim helikopterjem. Inštruktor preživetja iz Enote za specialno delovanje je pojasnil, da so naloge na terenu razdelili po prednostnih merilih. Najprej so naučili kandidate zakuriti ogenj, nato pa iz nekaterih priročnih sredstev, ki so jih našli v gozdu, izdelati bivake. Ogenj je pomemben za preprečevanje podhladitve, toplotno obdelavo hrane in prekuhanje vode, kar je naslednja prednostna naloga preživetja, saj lahko brez vode zdržimo le nekaj dni. Drugače je s hrano, brez katere lahko preživimo dlje časa. Kandidati so

se večinoma zanašali na hrano rastlinskega izvora, kot so gobe, jagodičevje, nekatere užitne rastline in njihove korenine. Iz sredstev, ki so jih našli v gozdu, pa so se naučili izdelati orodje in orožje, kot so lok, puščice, pasti in mreža za lovljenje rib. Šlo je zgolj za prikaz postopkov izdelave orodja in orožja za ulov živali, ki so sicer po zakonu zaščitene in se jih ne sme loviti, drugače pa bi bilo v primeru, če bi šlo za resnično preživetje.

UČILNICA V NARAVI

Inštruktor preživetja iz Enote za specialno delovanje SV je pojasnil, da je njegov cilj prikazati vsebine iz preživetja, torej gre za nekakšno učilnico v naravi. Nekaj opreme so kandidati že prinesli s seboj, lahko pa bi jo našli ali jo sami izdelali v naravi, kar bi sicer trajalo tudi po več dni. Za to med tridnevnim terenom ni bilo dovolj časa. Kandidati so morali pokazati temeljno znanje, kako se na primer splete vrvice iz vlaken, ki jih pridobijo v naravi, kako zaneti ogenj brez vžigalnika, izdelati bivak iz priročnih sredstev, kot so veje, suha trava, lubje in drugo, kar se najdemo v naravi. Med svojim delom so morali nenehno opazovati okolico in se odzivati nanjo, stalno so delali in razmišljali, sodelovali ter si med seboj pomagali. Z delom in

KANDIDAT LENART PODBREŽNIK

Med študijem sem bil že pogodbeni rezervist. Po končanem študiju sem opravil selekcijo na Šoli za častnike, saj želim postati častnik v Slovenski vojski. Nekatere vsebine iz preživetja sem spoznal že prej, na tem terenu pa sem znanje še poglobil. Najzanimivejše je bilo sodelovati z inštruktorji in se od njih učiti. Prepričan sem, da se bomo na usposabljanju veliko naučili, zato si želim, da bi trajalo še kakšen dan več.

KANDIDATKA JASNA IBRALIĆ

Po zaposlitvi v Slovenski vojski sem se začela zavedati, da moram končati fakulteto, če želim dlje časa delati v vojski. Zato sem se odločila za šolanje na Šoli za častnike. Usposabljanje iz preživetja je moje prvo, na katerem smo popolnoma brez hrane in vode. Teren fizično in psihično ni tako naporen, vendar od nas zahteva veliko iznajdljivosti ter znanja pri iskanju hrane in pitne vode. Na usposabljanju sem se naučila veliko novega.

KANDIDAT NEJC ANDLOVEC

V Slovenski vojski sem zaposlen že peto leto, prej sem delal v gardni enoti. Za Šolo za častnike sem se odločil zaradi poklicne poti, ki si jo želim nadaljevati v vojski. V šoli smo se naučili veliko novega, prav tako na tem usposabljanju, na katerem spoznavamo temelje preživetja. Znanje, ki smo ga pridobili, ni novo, smo pa spoznali koristne podrobnosti. Inštruktorja sta izkušena in nam posredujejo vse svoje bogato znanje ter izkušnje.

KANDIDATI SO SAMI
POISKALI HRANO,
MED DRUGIM
SO NAŠLI VELIKO
UŽITNIH GOB.

praktičnim znanjem so se tako naučili še nekaterih drugih vrednot. Spoznali so, kako pomembne so nekatere malenkosti in da so za preživetje dragoceni vsaka iskra, kaplja vode, rastlina in vsa živa bitja. S terenskim delom so spoznavali tudi sebe in se naučili skupnega povezovanja ter dela in skrbi za druge. Ne glede na to, da so se mnogi prvič srečali z vsebinami preživetja v naravi, so bili motivirani in so se hitro naučili vseh novih vsebin. Morda jim bodo nekoč prišle prav, ko se bodo v zasebnem življenju, med opravljanjem vojaškega poklica v Slovenski vojski ali v mednarodni operaciji in na misiji v tujini znašli v razmerah, ko si bodo morali določene stvari prislužiti ali si jih celo izboriti. Šele takrat bodo znali ceniti malenkosti, ki so jim v vsakdanjem življenju samoumevne in so jim sicer vedno pri roki. ■

LOVLJENJE RIB V POTOKU Z ORODJEM, KI SO GA SAMI IZDELALI.

V DOBRI DRUŽBI 37 KILOMETROV HITRO MINE

Na sončen jesenski dan, 26. septembra, je potekal že šesti pohod rdečih baretk, ki ga organizirajo v 10. pehotnem polku 1. brigade Slovenske vojske v spomin na selitev 10. bataljona za mednarodno sodelovanje iz Logatca v Ljubljano. Pohoda se je tokrat udeležilo 160 pohodnikov – sedanjih in nekdanjih sokolov ter kolegov iz drugih enot. Osemurni pohod, dolg 37 kilometrov, je potekal v dobrem vzdušju in odločnem koraku.

Besedilo: Jerneja Grmadnik
Foto: Bruno Toič

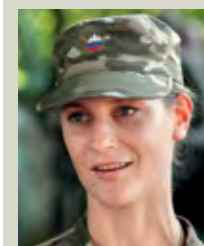
Leta 1996 je bil oblikovan 10. bataljon za mednarodno sodelovanje, ki je prva enota, v kateri je usposabljanje potekalo po merilih zveze Nato in velja za začetek profesionalizacije Slovenske vojske. Prvi poklicni vojaki so se začeli uriti za obrambo domovine in delo v mednarodnem okolju v vojašnici v Logatcu, septembra 2000 pa se je enota preselila v ljubljansko vojašnico, se pozneje preimenovala v 10. motorizirani bataljon in nazadnje v 10. pehotni polk. Danes je polk sestavljen iz poveljstva, poveljniško-logistične čete treh motoriziranih čet in minometne čete, poveljuje pa mu podpolkovnik Gregor Vodeb.

Sokoli, ki nosijo prepoznavne rdeče baretk, že nekaj let s pohodom iz Logatca v Ljubljano zaznamujejo pomembne prelomnice in obujajo spomine na razvoj enote, ki deluje z motom: *Zvestoba, čast, pogum!* Šestega pohoda se je udeležilo 160 pripadnikov 10. PEHP in nekaj kolegov iz drugih enot. Pohod se je začel dopoldne v Logatcu in je po deloma makadamskih ter asfaltiranih poteh in cestah potekal okoli osem ur ter se v Vojašnici Edvarda Peperka v Ljubljani končal v popoldanskih urah. Sledili sta še krajša slovesnost

s podelitvijo pohval, činov in rdečih baretk novim pripadnikom enote ter zaslužena pogostitev. Še pred koncem pohoda je naša ekipa sokole počakala na obrobju Ljubljane, na zadnji izmed štirih kontrolnih točk, na

katerih so si pohodniki nekoliko oddahnili ter se okrepčali s pijačo in prigrizki. Vsi so si bili enotni, da v dobri družbi in ob visoki motivaciji tudi dolgih ter napornih 37 kilometrov hitro mine. ■

PRIPADNICA POGODBENE REZERVE KATARINA KANDUČ

Pohoda sem se udeležila že drugič. Sem pripadnica pogodbene rezerve in zdi se mi prav, da pridem na tak dogodek ter ga izkoristim za druženje s pripadniki Slovenske vojske. Če je to tradicija, naj se ohranja. Potek poti je isti, kot je bil lani, pohod pa se mi sploh ne zdi tako naporen. Zaposlena sem drugje, zato sem si danes vzela prost dan v dogovoru z delodajalcem. Na srečo imam to možnost, vsi pa je nimajo. Upam, da se bodo pohodi še nadaljevali.

VIŠJI VODNIK JURE MOČIVNIK

V Slovenski vojski sem zaposlen trinajst let, v 10. pehotnem polku pa šest. Pehota je stber vojske, 10. pehotni polk pa je eden izmed

nosilec profesionalnosti Slovenske vojske in enota, ki je prva po vojaškem vedenju, načinu delovanja in profesionalnih standardih. Na pohod grem vsako leto, 37 kilometrov ni preveč zahtevnih. Dogajanje mine v prijetnem vzdušju ne glede na vreme, saj smo hodili tudi že v dežju. Vsekakor bi šel v vsakem vremenu.

POROČNIK LUKA JENIČ

V 10. pehotnem polku sem zaposlen tri leta, pred tem sem končal častniško šolo. Delo me zelo veseli. Sem poveljnik voda in poveljujem 25 vojakom. To je moj prvi vod in fantje so motivirani, zares smo

prava ekipa. Na pohodu sem prvič, saj sem bil lani na misiji. Kilometri se tik pred koncem že nekoliko poznajo v težkih nogah, ampak volje je veliko, prav tako motivacije, zato ni naporno. Čas med pohodom si večinoma krajšamo s pogovorom.

VOJAK ANŽE JAVORNIK

V enoti sem zaposlen šele dva tedna in je odlično. Najprej sem se želel samo iz radovednosti preizkusiti v vojaškem življenju, na usposabljanju pa mi je postalo všeč. Zato sem se odločil, da se zaposlim, in upam, da kmalu podpisem pogodbo za pet ali deset let. To je tudi moj prvi pohod rdečih baretk. Med pohodom spoznavam svoje soborce. Ni mi preveč naporno, saj smo navajeni težkih fizičnih preizkušenj še z usposabljanja v Vipavi.

SEDMO TEKMOVANJE ODDELKOV SLOVENSKE VOJSKE

Od srede, 9. oktobra, do petka, 11. oktobra, je v širši okolici Uršlje gore, Kotelj in Ivarčkega jezera potekalo sedmo tekmovanje oddelkov Slovenske vojske z mednarodno udeležbo v organizaciji 72. brigade. Pri organizaciji so pomagali Mestna občina Slovenj Gradec, veterani vojne za Slovenijo in Zveza slovenskih častnikov koroške regije. Sodelujoči oddelki so se med seboj pomerili v vojaških veščinah, pri tem pa je bila bistvena psihofizična pripravljenost posameznika.

Besedilo: majorka Aleksandra Ferlež
Foto: desetnik Luka Mitrovič

POTISKANJE VOZILA SVARUN

MED 90 TEKMOVALCI TUDI ŠTIRI DEKLETA

Letošnjega tekmovanja se je udeležilo osem oddelkov Slovenske vojske iz 1., 72. in Logistične brigade, oddelek Oboroženih sil Republike Hrvaške ter oddelek Nacionalne garde Kolorada iz Združenih držav Amerike. V posameznem oddelku je bilo po devet pripadnikov, in sicer poveljnik oddelka, dve vodji skupin in šest vojakov strelcev. Tekmovali so v vojaških veščinah, kot so gibanje po terenu in osnove orientacije, premagovanje vodnih ovir, gornišтво, streljanje ter temeljne individualne vojaške in voditeljske veščine. Med 90 tekmovalci so bila tudi štiri dekleta.

TRIJE TEKMOVALNI DNEVI

Prvi dan sta oddelke čakala le preizkus v streljanju z avtomatsko puško na strelišču Pečovnik v Celju in otvoritvena slovesnost pri graščini Rotenturn v Slovenj Gradcu, drugi dan pa je bil tekmovalno bolj razgiban. Po

PRENOS RANIJENCA NA MESTO EVAKUACIJE

NAJBOLJŠI ODDELEK SV IZ 132. GORSKEGA POLKA
Po uspešno končanem tekmovanju je na gradu Vodriž potekala slovesna razglasitev treh najboljših oddelkov tekmovanja. Tekmovalce so pozdravili in jim čestitali namestnik načelnice Generalštaba SV brigadir Robert Glavaš ter številni poveljniki enot SV. Priznanja sta podelila poveljnik 72. brigade polkovnik Peter Zakrajšek in glavni podčastnik Slovenske vojske višji praporščak Danijel Kovač. Prvo mesto in razglasitev najboljšega oddelka Slovenske vojske je zasedel oddelek 132. gorskega polka, drugouvrščeni je bil oddelek 10. pehotnega polka, tretji pa je bil oddelek Rodovskega bataljona 1. brigade SV. ■

NAJBOLJŠI ODDELEK SV IZ 132. GORP

prenočevanju v vojaškem taboru na Poljani pri Prevaljah so si pripadniki oddelkov oprali 25-kilogramske nahrbtnike. Na poti na 1699 metrov visoko Uršljo goro so se preizkusili v bojni telovadbi na taktični stezi, reševali naloge s področja jedrske, radiološke, kemične in biološke obrambe ter potiskali vojaško vozilo Svarun. Nato so morali preplavati Ivarčko jezero, ki je imelo le sedem stopinj Celzija. Po metu bombe so se oddelki vrnili do tabora na Poljani, kjer je bil cilj drugega dne. Tretji dan se je začel s preizkusom spuščanja po plezalni steni, potem je bilo treba oskrbeti ranjenca, poklicati medicinsko pomoč in ranjenca prenesti na mesto evakuacije. Sledila je voditeljska ovira, ki je zahtevala natančnost in iznajdljivost, potem pa še pohod proti cilju z vmesno točko oskrbe enote z nujnimi sredstvi.

VODNIK ZDRAVKO ORŠIKIČ, OBOROŽENE SILE REPUBLIKE HRVAŠKE

Na tekmovanju v Sloveniji sem sodeloval prvič. Ekipe so bile izvrstne, sodelovali smo tako znotraj oddelka kot tudi mednarodno. Tekmovanje je bilo organizirano na zahtevnem in hribovitem terenu, česar doma nismo vajeni. Organizacija tekmovanja in logistična podpora sta bili zelo dobri. Če bom imel možnost, bom prišel še kdaj.

ŠTABNI VODNIK TANNER KNAVS, NACIONALNA GARDA KOLORADA IZ ZDA

Tekmovanje je bilo dobro organizirano, žal mi je samo, da kot oddelek nismo imeli več časa za priprave. Spoznali smo se šele tri dni pred aktivnostjo, saj smo iz različnih enot. Kljub temu smo razvili timski duh in tekmovanje uspešno končali. Eden izmed pripadnikov se je

poškodoval, vendar smo mu pomagali in tekmovanje je lahko končal. Na tekmovanju sem bil prvič in bi še prišel, predvsem zaradi druženja z vojaki drugih držav ter spoznavanja novih dežel.

VOJAK BORUT ŽIČKAR, 10. PEHOTNI POLK 1. BRIGADE SV

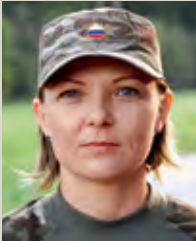
Na tekmovanju oddelkov sodelujem drugič. Letošnja proga je zanimiva zaradi razgibanege terena, najtežje se mi je zdelo plavanje v jezeru zaradi mrzle vode. Vesel sem, da smo vsi v oddelku prišli na cilj. Moti me le, da se nekateri oddelki med tekmovanjem ne držijo pravil, za katera se dogovorimo pred začetkom. Prav gotovo bi na tekmovanje še prišel.

DESETNICA KATJA ŠENK, LRBZO, RODOVSKI BATALJON 72. BRIGADE SV

Na tekmovanju sem sodelovala prvič. Bilo je naporno, predvsem zaradi težkega

nahrbtnika in kilometrov prehojene trase, čeprav je narava čudovita. Tudi vreme nam je bilo naklonjeno. Všeč mi je bilo, kako smo se v oddelku spodbujali, sodelovali in si pomagali. Takšno tekmovanje je preizkus posameznika, kaj lahko doseže in zdrži. Najtežje je bilo plavati v jezeru, presenečena pa sem, s kakšno lahkoto smo z združenimi močmi potiskali vojaško vozilo Svarun.

VOJAKINJA NINA KOSTANJEVEČ, 670. LOGISTIČNI POLK LOGISTIČNE BRIGADE SV

Vojaki logističnih enot se na takih tekmovanjih počutimo kot pravi bojovníki. Ker sem na tekmovanju že sodelovala, preizkusi zame niso bili nekaj novega. Že četrtič sem del oddelka s skoraj isto sestavo in tekmovanje nam predstavlja priložnost za izpopolnitev kolektiva ter krepitev tovarštva. Najtežji na tekmovanju so bili kilometri pohodov med posameznimi delovnimi točkami, vendar smo se pri tem spodbujali. Žal mi je, da se je ena izmed naših pripadnic poškodovala in ni mogla priti do cilja.

TANKISTI TEKMOVALI NA HRVAŠKEM

Mesto Gašinci na vzhodu Hrvaške je vsakoletno središče tekmovanja in usposabljanja tankovskih ter oklepno-mehaniziranih enot. Na tamkajšnjem vojaškem poligonu je tako od 30. septembra do 4. oktobra svoje sposobnosti na tradicionalnem tekmovanju za najboljšo tankovsko posadko preizkušalo več tankovskih posadk. Cilj tekmovanja je usposobiti vse gostujoče sile v izvajanju taktičnih in tehničnih postopkov oklepnih enot, vključno z bojnim streljanjem z mitraljezom. Tako si lahko udeleženci izmenjajo izkušnje s pripadniki drugih oboroženih sil.

Besedilo: poročnik Tilen Gor, 45. CGBV
Foto: arhiv 45. CGBV

TEKMOVALO DEVET TANKOVSKIH POSADK IZ HRVAŠKE IN SLOVENIJE

Na tekmovanju za najboljšo tankovsko posadko na Hrvaškem je sodelovalo devet tankovskih posadk iz oboroženih sil Hrvaške in Slovenije. Iz 45. CGBV se je tekmovanja udeležilo šest pripadnikov, ki so sestavljali dve tankovski posadki, in rezervni pripadnik. Ekipo so sestavljali tudi pripadniki voda za vzdrževanje, katerega naloga je obsegala vzdrževanje materialno-tehničnih sredstev, izvedbo hitrih popravil in nadzor nad pravilnim delovanjem tankov M-84. Letošnje tekmovanje so si prišli ogledat še predstavniki Bosne in Hercegovine ter Madžarske, ki se nameravajo udeležiti tekmovanja naslednje leto.

Tekmovanje je bilo sestavljeno iz šestih delovnih točk. Te so vključevale pripravo posadke in tanka za boj, spretnostno vožnjo čez naravne in umetne ovire, evakuacijo članov posadke skozi zasilni izhod, hitrostno menjavo členka gosenice, popolnitev tanka s strelivom ter streljanje na tarče z mitraljezom. Da bi posadke dosegle čim boljši rezultat, so ekipe začele trenirati že poleti. Namen je bil izboljšati tehniko, popraviti napake,

izpopolniti preteklo taktiko in na letošnjem tekmovanju obogatiti znanje ter doseči boljše rezultate.

SLOVENSKA POSADKA ZA LAS IZGUBILA MESTO NA STOPNIČKAH

Udeleženci tekmovanja iz Slovenije so tako vse do odhoda na Hrvaško vadili in se 30. septembra samozavestno ter suvereno odpravili na pot. Prvi dan je bil namenjen pripravam, nalaganju in prevozu dveh tankov M-84 na lokacijo. Sledili so namestitev, kratek sestanek, ogled vadišča in nujen počitek. Dan pred začetkom so posadke izkoristile še za zadnji trening, pregled orodja, delovanje sistema, orožja in ogled proge ter delovnih točk. Sodniki na delovnih točkah so vse vaje podrobno opisali, posadke seznanili s temeljnimi pravili, kazenskimi točkami, možnostmi diskvalifikacije in vsemi nujnimi varnostnimi postopki. Čeprav gre za tekmovanje, pri katerem je bistveno doseganje čim boljših rezultatov, je bila najpomembnejša varnost posadk ter tankov in drugih materialnih sredstev. Na dan tekmovanja je svoje spretnosti prva preizkusila slovenska tankovska posadka, ki je hitro

prešla vse ovire ter z veliko adrenalina uspešno premagala delovne točke. Kljub manjšim težavam na delovnih točkah je prikazala visoko motivacijo, usposobljenost, mirnost, natančnost, spretnost in veliko znanja. Žreb je določil, da se bo kot zadnja na progi preizkusila druga slovenska tankovska posadka. Da naloga ne bi bila prelahka, je progo prejšnji večer temeljito namočil dež, zato je bilo na njej še več blata, vode in umazanije, bilo pa je tudi hladneje. K še večji tremi je pripomoglo dejstvo, da so predhodne ekipe dosegle odlične rezultate. Kljub slabšim vremenskim in terenskim razmeram je slovenska posadka svoje delo opravila suvereno ter za las izgubila mesto na stopničkah.

ODLIČNA PRILOŽNOST, DA SE BOLJE SPOZNAJO, NAUČIJO NOVIH TEHNIK IN PRIDOBIMO MEDNARODNE IZKUŠNJE

Po končanem tekmovanju so sledili slavnostna razglasitev rezultatov, podelitev priznanj in prevzem pokala z imenom Najboljša tankovska posadka. Iz Slovenije so se slovenski udeležili tudi predstavniki iz Poveljstva sil SV, 45. CGBV in 157. LOGP, ki so obisk izkoristili še za ogled tekme. V petek, 4. oktobra, so se pripadniki 45. CGBV vrnili v Slovenijo, kjer pa so se že začeli pripravljati na nove naloge v prihodnjih mesecih. Udeležba na tekmovanju tankovskih posadk na Hrvaškem se je znova izkazala kot odlična priložnost, da se posadke med seboj bolje spoznajo, naučijo novih tehnik, pridobijo mednarodne izkušnje in prikažejo moč, ki je skupna oklepnim enotam Slovenske vojske. ■

Za požarno varnost v večstanovanjskih stavbah skrbimo vsi!

Klic v sili: 112

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO
UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

U P R A V A
R E P U B L I K E
S L O V E N I J E

• ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

Ob klicu na številko 112 povejte:

- **kdo** kliče,
- **kaj** se je zgodilo,
- **kje** se je zgodilo,
- **kdaj** se je zgodilo,
- **koliko** je ponesrečencev,
- **kakšne** so poškodbe,
- **kakšne** so okoliščine na kraju nesreče,
- **kakšna** pomoč je potrebna.

Na številko 112 lahko pokličete ali pošljete kratko sporočilo (SMS), če potrebujete pomoč gasilcev, nujno medicinsko pomoč, druge reševalne službe ali policijo. Na številko 112 lahko brezplačno kličete s stacionarnega ali mobilnega telefona (tudi če je račun prazen) v vseh državah Evropske unije.

Več informacij:
www.sos112.si

NA BOGATAJEVIH DNEH V POSTOJNI PREVERJALI UKREPANJE OB NEURJU

Postojna je med 17. in 19. oktobrom gostila Bogatajeve dni zaščite in reševanja. Bienalna prireditev, ki je potekala pod sloganom Življenja rešujemo skupaj, je bila letos že sedma po vrsti. Na prireditvi, ki sta jo organizirali Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter Občina Postojna, so se širši in strokovni javnosti predstavili reševalne službe, vključene v sistem zaščite in reševanja, ter domači in tuji razstavljalci opreme ter sredstev za zaščito in reševanje. V okviru prireditve je potekala tudi državna vaja Postojna 2019, na kateri so reševalci z območja Postojne in iz širše regije predstavili pripravljenost sil za ukrepanje ob nesreči zaradi močnega neurja. Dni zaščite in reševanja v Postojni se je v treh dneh udeležilo približno 12.000 obiskovalcev ter kar 1600 otrok in mladostnikov iz Postojne ter okolice. Prišli so tudi veliko tujih gostov, predstavniki tujih veleposlaništev v Republiki Sloveniji in delegacije Civilne zaščite iz sosednjih ter drugih držav.

LETOS ŽE SEDMI BOGATAJEVI DNEVI ZAŠČITE IN REŠEVANJA

Bogatajevi dnevi zaščite in reševanja so največja tovrstna prireditve v Sloveniji, na kateri se prebivalcem s širšega območja vsako drugo leto predstavijo enote Civilne zaščite, reševalne službe ter sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Prireditve od leta 2005 vsako drugo leto na različnih krajih po državi organizira Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi, od leta 2017 pa se imenuje po nekdanjem dolgoletnem poveljniku Civilne zaščite Republike Slovenije Miranu Bogataju.

V POSTOJNI STATIČNA IN DINAMIČNA PREDSTAVITEV SIL ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

Letošnji Bogatajevi dnevi zaščite in reševanja so bili vsebinsko bogati, saj so na več lokacijah v središču Postojne potekale dinamične in statične predstavitve. V posebnem šotoru velikosti 800 kvadratnih metrov so se predstavili vsi najpomembnejši organi, sile za zaščito, reševanje in pomoč ter domače in tuje službe ter nevladne organizacije, ki so v Sloveniji vključene v sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. V sosednjem šotoru enake velikosti pa je več kot 80 ponudnikov iz Slovenije in tujine predstavilo opremo ter sredstva za zaščito, reševanje in pomoč. Na več kot 2700 kvadratnih metrih zunanjih površin so potekale različne dinamične predstavitve, na katerih sta med drugim del svojih zmogljivosti predstavili tudi Slovenska vojska in Policija. Strokovni javnosti je bilo namenjenih kar dvanajst strokovnih posvetov, prav tako so bile izvedene posebne delavnice in lutkovne predstave za otroke ter mladino.

PRILožNOST ZA SEZNANITEV S SISTEMOM ZAŠČITE IN REŠEVANJA

Sedmi Bogatajevi dnevi za zaščito in reševanje so potekali od četrтка, 17. oktobra, do sobote, 19. oktobra. Prvi dan je v prostorih Gasilsko-reševalnega centra v Postojni potekalo svečano odprtje prireditve, ki se ga je udeležil tudi minister za obrambo Karl Erjavec. V svojem nagovoru je izpostavil, da so Bogatajevi dnevi zaščite in reševanja odlična priložnost, da se državljanke in državljani Slovenije pobliže seznani z delom služb v okviru sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter ozavešijo, kako tesno smo vsi povezani v prizadevanjih za čim uspešnejše spoprijemanje z nesrečami. Pri tem je še izpostavil, kako lahko pripomočemo k temu, da se nesreče sploh ne zgodijo. Minister je poudaril, da zaščita ne pomeni samo reševanje ob konkretni nesreči, temveč tudi krepitev preventivnega in samozaščitnega vedenja. Ob koncu se je zahvalil vsem pripadnikom sil za zaščito, reševanje in pomoč za njihov velik prispevek pri reševanju življenj ter njihovim družinam za podporo pri opravljanju tega zahtevnega poslanstva.

NEURJE Z VETROM POVZROČILO TUDI VEČJO PROMETNO NESREČO

Drugi dan prireditve je bila ob statičnih in dinamičnih prikazih, strokovnih posvetih ter Teku 112 na postojnskem atletskem stadionu v ospredju dogajanja vaja državnega pomena Postojna 2019, ki je potekala na različnih lokacijah v središču mesta, ogledali pa so si jo številni radovedni obiskovalci. Z vajo so preverili pripravljenost ter delovanje sil za zaščito, reševanje in pomoč ob naravnih ter drugih nesrečah na lokalni in regijski ravni. Vaja Postojna 2019 je potekala pod predpostavko, da je na območju Postojne

GORSKI IN JAMARSKI REŠEVALCI SO S STREHE POSLOVNEGA CENTRA SPUSTILI TEŽJE POŠKODOVANO OSEBO.

OKOLIŠKI PROSTOVOLJNI GASILCI SO REŠEVALI UKLEŠČENE UDELEŽENCE PROMETNE NESREČE.

OSKRBA IN REŠEVANJE VOZNIKA TER POTNIKOV Z AVTOBUSA

nastalo silovito neurje z vetrom, zaradi kate-
rega so se na območju mesta in v širši oko-
lici zgodile različne verižne nesreče. Tako je
veter podiral drevesa, odkrival strehe in pov-
zročal druge nesreče. Prva delovna točka je
vključevala prometno nesrečo, v kateri so bili
udeleženi dve osebni vozili in avtobus. V ne-
sreči je bilo več ljudi poškodovanih. Prija-
vitelj je na številko za klic v sili 112 prijavil
prometno nesrečo s požarom na Ljubljan-
ski cesti v Postojni. Operater regijskega cen-
tra za obveščanje je vzpostavil konferenčno
zvezo med prijaviteljem in dežurnim nujne
medicinske pomoči. Ker so ugotovili, da gre
za večjo prometno nesrečo z veliko poško-
dovanimi, je dežurni določil obveščanje več
enot nujne medicinske pomoči. Operater v
regijskem centru je nato aktiviral in obvestil
še druge reševalne službe. Požar, ki je nastal
na avtobusu, se je zaradi vetra hitro razširil v
spodnje prostore bližnjega poslovnega objek-
ta, v katerem je bilo več oseb. Zaradi goste-
ga dima so se uslužbenci večinoma umaknili
na streho objekta. Tu so počakali na evaku-
acijo s strehe, pri čemer je ena oseba utrpela
smrtno nevarne poškodbe, zato so jo mora-
li reševalci z vrвно žičnico spustiti na tla. Na
prizorišču nesreče se je vzpostavilo triažno
mesto, na katerem so se izvajali triaža, oskr-
ba in odvoz poškodovanih z območja nesreče
v nadaljnjo bolnišnično oskrbo. Težje poško-
dovanega so s policijskim helikopterjem pre-
peljali v nadaljnjo zdravstveno oskrbo.

**UKREPANJE OB ODKRITJU
ŠOLSKE STREHE IN PREJETJU
NEVARNE PISEMSKE POŠILJKE**

Zaradi močnega neurja z vetrom so se doga-
jali tudi druge nesreče in izredni dogodki. Na
drugi delovni točki pri Osnovni šoli Antona
Globočnika v Postojni so reševalne ekipe pri-
kazale ukrepanje ob odkritju strehe na šol-
skem poslopju ter pokrivanje in utrditev dela
strehe s pokrovno folijo. Zadnja delovna točka
pa je predvidevala sprejetje sumljive poštne

pošiljke z grozilnim pismom, ki je bila na-
slovljena na župana. Reševalci so v sodelova-
nju z Veterinarsko fakulteto v Ljubljani pri-
kazali postopke vzorčenja in predajo nevarne

GASILCI SO SE Z
AVTOLESTVIJO
DVIGNILI NA VRH
ODKRITE STREHE
POSTOJSKE
OSNOVNE ŠOLE.

JEMANJE VZORCEV IZ SUMLJIVE POŠTNE POŠILJKE Z BELIM PRAHOM

pošiljke v nadaljnjo analizo. Na vaji državne-
ga pomena Postojna 2019 je skupno sodelova-
lo več kot 130 vadbencev iz 25 enot in služb,
vajo pa je podprlo 62 oseb, ki so bile v vlogah

DEKONTAMINACIJA UDELEŽENIH VZORČEVALCEV

imitatorjev, maskerjev, redarjev, ocenjevalcev
ter spremljevalcev. Za potrebe vaje so bili ak-
tivirani gasilska enota širšega pomena za pro-
metne nesreče, prostovoljna gasilska društva

iz Gasilske zveze Postojne, ekipe nujne medi-
cinske pomoči, helikopter Policije, Državna
enota za prvo psihološko pomoč, Gorska re-
ševalna služba, Jamarska reševalna služba in
druge enote ter službe Civilne zaščite. Povelj-
nik Civilne zaščite Republike Slovenije Srečo
Šestan je po koncu vaje poudaril, da je ta
dosegla vse temeljne cilje. Po njegovi oceni
je na takih vajah pomembno, da se reševalci
različnih sestavov med seboj bolje spozna-
jo in izmenjajo izkušnje, kar je temelj za bolj
usklajeno delovanje. Scenariji na vaji so bili
realistični, delovne točke so bile dobro zasno-
vane, naloge pa so se dopolnjevale. Vaja je bila
organizirana tako, da so si jo lahko naključni
obiskovalci v celoti ogledali. Poveljnik repu-
bliškega štaba Civilne zaščite je še povedal, da
bodo po analizi znane vse ugotovitve o vaji,
s čimer bodo lažje odpravili pomanjkljivosti.
Tako bodo reševalne službe v prihodnosti še
učinkovitejše pri ukrepanju ob tovrstnih ne-
srečah. Petkov dan v Postojni je potekal tudi
v znamenju Dne Alpske konvencije, v okvi-
ru katere sodelujoče države skrbijo za var-
stvo naravne dediščine in trajnostni razvoj v
Alpah. Slovenija letos tej konvenciji predse-
duje. Udeležence je v Hotelu Jama nagovoril
minister za okolje in prostor Simon Zajc. Sle-
dil je posvet Pripravljeni na obvladovanje tve-
ganj naravnih nevarnosti, ki sta ga pomagala
organizirati Ministrstvo za okolje in prostor
ter Uprava Republike Slovenije za zaščito in
reševanje.

**ZA KONEC IZVEDLI DVE
GASILSKI TEKMOVANJI**

Zadnji dan Bogatajevih dni zaščite in reše-
vanja sta bili v ospredju dve gasilski tekmo-
vanji. Gasilska zveza Slovenije je pod pokro-
viteljstvom Uprave Republike Slovenije za
zaščito in reševanje na postojnskem atlet-
skem stadionu izvedla bienalno mednarodno
gasilsko tekmovanje, ki se ga je letos udele-
žilo 60 ekip, izmed njih ena iz Hrvaške. Tek-
movanje je vključevalo vajo z motorno bri-
zgalno in štafeto na 400 metrov z ovirami
ter je potekalo v štirih kategorijah. Gasilska
zveza Slovenije in Uprava Republike Sloveni-
je za zaščito in reševanje sta skupaj s Prosto-
voljnim gasilskim društvom Postojna in Ga-
silsko zvezo Postojna že deseto leto zapored
organizirali tekmovanje gasilskih enot širše-
ga pomena v tehničnem reševanju ob prome-
tni nesreči. Tekmovanja se je letos udeležilo
rekordnih 17 ekip iz vse Slovenije. Ekipa so se
pomerile v šestih različnih scenarijih, po vsa-
kem izmed njih so morale v dvajsetih minu-
tah iz pločvine rešiti po dva poškodovanca.

**SISTEM ZAŠČITE IN REŠEVANJA
V SLOVENIJI DELUJE ODLIČNO
PRAV ZARADI LJUDI**

Rezultate gasilskih tekmovanj so razglasili na
sklepni slovesnosti prireditve v Gasilsko-reše-
valnem centru Postojna, na kateri je bil slav-
nostni govornik predsednik Vlade Republi-
ke Slovenije Marjan Šarec. Premier Šarec je
Bogatajeve dni zaščite in reševanja ovredno-
til kot izjemno uspešne. Povedal je, da sistem
zaščite in reševanja v Sloveniji deluje odlično
prav zaradi ljudi, ki so aktivno sodelovali na
prireditvi, in zaradi vseh, ki se trudijo vsak
dan za to, da bi sistem deloval in se izboljševal.
Predsednik Vlade RS je spomnil, da so Slove-
nijo že velikokrat prizadele različne nevšeč-
nosti, od požarov in poplav do žledoloma, ki
je prav v Postojni pustil še zmeraj vidne sledi.
Premier Šarec je opozoril, kako pomemb-
no je imeti v takih razmerah ustrezno opre-
mo, predvsem pa usposobljene ljudi. »Najpo-
membneje je, da sodelujejo ljudje, ki so z dušo
in srcem pri stvari ter imajo samo en cilj pred
seboj, to je pomagati sočloveku, reševati življe-
nje in premoženje.« Izpostavil je še pomen iz-
obraževanja, usposabljanja in izmenjave izku-
šenj ter potrebo po nenehni pripravljenosti na
intervencije različnih vrst. Pri tem je poudaril,
da je zaupanje v sile zaščite in reševanja izje-
mno visoko. Opozoril pa je tudi na vlogo nek-
danjega poveljnika Mirana Bogataja v sistemu
za zaščito in reševanje. Bogataj je vse svoje ži-
vljenje posvetil zaščiti in reševanju, žrtvoval se
je in delil znanje z drugimi. Zato je upraviče-
no, da se ti dnevi imenujejo po njem.
Bogatejeve dni zaščite in reševanja v Postojni
je kot zelo uspešne ocenil tudi generalni di-
rektor Uprave Republike Slovenije za zašči-
to in reševanje Darko But. Povedal je, da si
je dogajanje v treh dneh ogledalo približno
12.000 obiskovalcev in 1600 otrok ter mlado-
stnikov iz Postojne in širše okolice. Zadovolj-
stvo, da je bila prireditev v Postojni, je izrazil
tudi župan postojnske občine Igor Marentič,
ki je izpostavil odlično organizacijo priredi-
tve ter dejstvo, da se je na razmeroma majh-
nem prostoru mestnega jedra veliko dogaja-
lo. Osme Bogatajeve dni zaščite in reševanja
bo leta 2021 gostila Mestna občina Ptuj. ■

Ko je težko, pomaga tudi črni humor

Desetnica Suzana Ropret je pripadnica 1. čete 10. pehotnega polka. V Slovenski vojski je zaposlena od leta 2011, in sicer pri sokolih, pri katerih po njenih besedah prevladujeta izjemno tovarištvo in skupinski duh. Vezistka po vedovnem specialističnem usposabljanju trenutno opravlja delo vodje skupine. Pravi, da je vojaški poklic zanimiv, saj je raznovrsten in omogoča nenehno izpopolnjevanje ter ohranjanje psihofizične kondicije. V prostem času je strastna športnica, še posebno jo zanimajo ekstremni preizkusi. Večkrat je na maratonih uspešno pretekla deset kilometrov, udeležila pa se je tudi ultramaratonskega teka, na katerem je v 12 urah premagala 77 kilometrov. Zdaj se intenzivno pripravlja na triatlon Ironman, ki se ga bo udeležila prihodnje leto.

Besedilo: Jerneja Grmadnik

Foto: Bruno Toič in osebni arhiv desetnice Suzane Ropret

Nasmejana Štajerka iz Zreč, ki se je pred kratkim preselila v Kranj, je najprej delala v gostinstvu, saj prihaja iz družine gostincev. Končala je srednjo gostinsko šolo, nato je kratek čas delala v domu starejših občanov, medtem pa je nenehno iskala nove izzive. Od nekdaj jo je mikal vojaški poklic, o katerem je pridobila nekaj informacij od sošolca, zaposlenega v vojski. Za vojaško življenje se je dokončno odločila po obisku celjske vojašnice na dnevu odprtih vrat. Že nekaj dni pozneje se je na tamkajšnji upravi za obrambo prijavila na služenje vojaškega roka. »Na začetku sem se morala privaditi na nov sistem, saj sem sicer iz popolnoma druge stroke. Sprejela sem vojaška pravila, fizične obremenitve in se naučila druge vrste znanja, po drugi strani pa sta mi bila red ter disciplina všeč, saj sem zelo organizirana,« se spominja desetnica Suzana Ropret. Opravila je temeljno vojaškostrokovno izobraževanje in poklicno pot nadaljevala v 10. pehotnem polku 1. brigade Slovenske vojske. Najprej je opravljala svoje naloge v 3. četi, nato je bila kratek čas v minometni četi zadolžena za minomet 120 mm, po trans-

formaciji pa je v četi ponovno opravljala delo vezistke. Opravila je vedovna usposabljanja za minometnico 120 mm, vezistko, minometnico 60 mm ter desetniški tečaj. Trenutno je namerilka na minometu 60 mm, zaradi operativnih nalog pa opravlja delo vodje skupine.

POMEMBNA JE MEDSEBOJNA PODPORA

»Dobrega vojaka odlikujejo disciplina, motiviranost in pripravljenost za timsko delo. Individualistom je v vojski težko, saj je v vsakem položaju najpomembnejše prav sodelovanje. Vedeti je treba, kdaj prevzeti pobudo ali se umakniti. Za vodjo skupine je pomembno, da obdrži soborce povezane in da ostane visoko kohezivna ter povezana tudi njegova enota. Samo tako so naloge dobro opravljene,« je odločno povedala desetnica. Ponosna je, da je pripadnica 10. pehotnega polka, saj je s soborci povezana in se z njimi odlično razume. »Sprejeli so me kot sebi enako in nikdar nisem imela težav, ker sem dekle,« je pojasnila. »Kdaj je tudi težko, predvsem na dolgih terenskih uspos-

bljanjih zaradi neprespanosti in utrujenosti ali domotožja, vendar je takrat najpomembnejša medsebojna spodbuda. Včasih pomaga tudi črni humor, da se nasmejemo in potem opravimo nalogo. Na koncu so naši spomini zmeraj lepi in nastanejo lahko anekdote za prihodnje težke trenutke,« je z nasmehom povedala Suzana Ropret.

RADA IMA NOVE IZZIVE

Poleg številnih usposabljanj, urjenj in vojaških vaj doma ter v tujini se je pripadnica 10. pehotnega polka trikrat udeležila misije Kfor na Kosovu, in sicer v letih 2013, 2016 in 2018. »Na prvi misiji sem bila vojakinja v vodu, na drugi vezistka v vodu, na tretji pa sem bila že vodja skupine. Na prvi misiji sem se šele seznanjala s stvarmi, poskušala sem se čim več naučiti od starejših in izkušenejših soborcev, na zadnji misiji pa je bilo že lažje, saj sem poznala sistem dela, naloge, mesta in kraje,« je pojasnila desetnica in dodala, da je s sodelovanjem na misijah pridobila dragocene izkušnje, spoznala delo drugih vojsk in

ustvarila nova poznanstva. »Ob podpori družine so takšne preizkušnje lažje, najlepše pa se je po dolgi odsotnosti znova vrniti domov,« priznava Suzana Ropret. Starši so jo pri njenem delu in odločitvi za vojaški poklic zmeraj podpirali. Dvaintridesetletni desetnici je v vojski najbolj všeč, da delo ni enolično in je veliko možnosti za usposabljanje, športne aktivnosti, ohranjanje psihofizične kondicije ter pridobivanje novega znanja. »Obožujem nove izzive in zanimajo me številne stvari,« je poudarila vedoželjna ter radovedna vojakinja, ki poudarja, da sta pomembna tudi nenehno učenje in celostni razvoj.

V PROSTEM ČASU SE POSVEČA ŠPORTNIM AKTIVNOSTIM

Letošnje leto je bilo zanj v več pogledih prelomno: »Pred kratkim sem se poročila, prevzela nov priimek (večina jo pozna z dekliskim priimkom Jazbec, op. a.) in se preselila v Kranj. Podpora partnerice mi veliko pomeni, saj je pomembno, da razume daljše odsotnosti in obveznosti, ki jih obsega vojaški poklic.« Obe obožujeta športne aktivnosti, s čimer si zapolnita prosti čas. »Rada tečem, kolesarim, hodim v hribe in rolam. Letos sem spremljala partnerico na triatlonu Ironman v Kopru in se navdušila nad ozračjem, odnosom med tekmovalci in organizacijo, zato sem se odločila, da se preizkusim na tem tekmovanju prihodnje leto,« je povedala Suzana Ropret in pojasnila, da se zato veliko ukvarja s plavanjem, s katerim pa ima najmanj izkušenj. Manj preglavic ji povzročata kolesarjenje in tek. V preteklosti se je udeležila že več tekaških preizkušenj na deset kilometrov, poseben izziv pa je bila tudi udeležba na ultramaratonu oziroma 12-urnem teku po Kranju, na katerem je pretekla 77 kilometrov. »Občutek, ko je treba premagati svoje meje, je zelo dober,« je pojasnila športnica, ki se že pripravlja na nov izziv, in sicer tek ob reki Hubelj oziroma Mrzli reki v Ajdovščini decembra letos. Tam namerava preteči 50 kilometrov. Kar potrebuje nekaj oddiha od športa, se s partnerico odpravita na izlet odkrivati manj znane, vendar zanimive, kraje naše dežele.

V prihodnosti ima še veliko načrtov, tako na poklicnem kot zasebnem področju. Ker se vojakom po 45. letu izteče pogodba, že razmišlja, kateri bo njen drugi poklic, saj se zaveda, da mora o tem razmišljati dovolj zgodaj. »Želim si, da bi športno zanimanje izpopolnila tudi v kakšno društveno dejavnost in se ukvarjala z organizacijo športnih prireditev. Tako sem letos sodelovala pri organizaciji udeležbe na gorskem teku v Švici za skupino tekačev iz Slovenije,« je pojasnila desetnica Suzana Ropret. Sklenila je še, da bi jo veselilo, če bi to delo nekoč preraslo v zaposlitev in postalo njen naslednji poklic, do takrat pa bo s ponosom nosila uniformo Slovenske vojske. ■

NOVINARJEM PREDSTAVILI AVSTRIJSKO VOJSKO

Na Dunaju je potekal od 8. do 11. oktobra letni kongres Evropskega združenja vojaških novinarjev (angl. European Military Press Association – EMPA). Avstrijska prestolnica je kongres EMPA znova gostila po desetih letih, ko je oktobra 2009 v Avstriji potekalo redno letno srečanje evropskih vojaških novinarjev. Letošnji kongres je bil priložnost za krepitev poklicnih in osebnih stikov med novinarji ter uredniki evropskih vojaških glasil in za medsebojno izmenjavo izkušenj. Avstrijski gostitelji so predstavili organiziranost, strukturo in delovanje obrambnega sistema ter avstrijske zvezne vojske (Bundesheer). Udeležil sem se ga tudi predstavnik iz uredništva Revije SV, ki je kot članica v združenju dejavna od leta 1999.

Besedilo in foto: Marko Pišlar

V DUNAJSKEM VOJAŠKEM MUZEJU NA OGLED VOZILO PRESTOLONASLEDNIKA FERDINANDA

Organizatorji kongresa iz Avstrije so na začetku poskrbeli za izvrstno predstavitev vojaške zgodovinske tradicije svoje države in znamenitosti avstrijske prestolnice. Med obiskom veličastnih prostorov leta 1856 dokončanega muzeja vojaške zgodovine (Heeresgeschichtliches Museum) na Dunaju, ki je v stavbi vojaškega kompleksa Arzenal s podobno trdnjavo, smo se najprej seznanili z bogato zgodovinsko in kulturno dediščino naših severnih sosedov. Med muzejskimi zbirkami, ki se razprostirajo v dveh nadstropjih muzeja, prevladujeta zlasti temi obdobja Habsburške monarhije in dogajanja med prvo svetovno vojno. Muzej hrani tudi vozilo, v katerem je bil 28. junija 1914 v Sarajevu v atentatu ustreljen Franc Ferdinand s soprogo. Atentat je pretresel Avstro-Ogrsko, Evropo in svet

ter povzročil politično in diplomatsko krizo. Prav atentat na avstro-ogrškega prestolonaslednika naj bi bil povod za prvo svetovno vojno, znano tudi kot veliko vojno, ki je trajala od leta 1914 do leta 1918. V prostorih vojaškega muzeja na Dunaju je potekalo svečano odprtje kongresa EMPA, ki so ga z glasbenim programom popestrili člani avstrijske vojaške pihalne godbe.

PREDSTAVITEV AVSTRIJSKEGA VOJAŠKEGA TISKA

Med obiskom nacionalne obrambne akademije smo se udeleženci kongresa naslednji dan najprej zbrali na plenarnem zasedanju EMPA. To je obsegalo pregled dela združenja v preteklem letu, analizo finančnega poslovanja in razpravo o načrtu dela za leto 2020. Predstavniki hrvaškega vojaškega glasila Hrvatski vojnik so predstavili kandidaturu za organizacijo prihodnjega kongresa EMPA, ki bo potekal od 6. do 10. oktobra 2020 v Zadru.

PRIKAZ
ZMOGLJIVOSTI
INŽENIRSKEGA
BATALJONA
IZ MELKA

V okviru zasedanja EMPA so bile tudi volitve novega vodstva združenja, ki ga še naprej vodi brigadir Wolfgang Peischel iz Avstrije. Ob koncu so kot vsako leto podelili nagrade za najboljše novinarski prispevek, fotografijo in film. Med dobitniki nagrad so bili Hrvaška z revijo CROMIL, nemški magazin Y in uredništvo estonskega glasila Kaitse Kodul. Obisk obrambne akademije smo sklenili s predstavitvami oddelka za kartografijo, dokumentacijskega in informacijskega središča, službe za foto- in videoprodukcijo ter avstrijskega vojaškega tiska. Avstrijci izdajajo dve vojaški glasili, in sicer strokovno glasilo Österreichische Militärische Zeitschrift (ÖMZ), ki izhaja od leta 1808, in informativno vojaško glasilo Truppendienst. Časopis Truppendienst izhaja štirikrat na leto v nakladi približno 9500 izvodov, vsaj dvakrat na leto pa izide tudi posebna tematska številka. Revija je namenjena predstavitvi življenja, dela in opreme enot avstrijske vojske v domovini ter na misijah v tujini. Osemčlanska ekipa uredništva revije Truppendienst poleg priprave tiskane izdaje skrbi tudi za spletno različico revije.

MOČ AVSTRIJSKE VOJSKE ŠE ZMERAJ TEMELJI NA NABORNIŠTVU

Tretji dan kongresa smo odpotovali v kraj Melk, ki leži ob bregu reke Donave. V tamkajšnji vojašnici Birago (Birago-Kaserne) so nam predstavili organiziranost avstrijskega obrambnega ministrstva in zvezne avstrijske vojske. Struktura sil avstrijske vojske je organizirana znotraj dveh glavnih poveljstev, in sicer Združenega poveljstva sil (Joint Forces Command) in Združenega poveljstva za podporo (Joint Support Command). V sestavi teh poveljstev delujejo operativne in podporne enote avstrijske vojske. Prav tako pa k strukturi vojske spada devet pokrajinskih poveljstev, ki skrbijo za pripadnike rezervne

sestave. Moč oboroženih sil Avstrije kot nevturalne države še zmeraj temelji na naborniškem sistemu. Glavni del avstrijskih oboroženih sil poleg letalstva sestavlja kopenska vojska, ki je organizirana znotraj več težjih mehaniziranih in lažjih pehotnih brigad.

AVSTRIJSKI INŽENIRCI NEPOGREŠLJIVI PRI ODPRAVLJANJU POSLEDIC NARAVNIH IN DRUGIH NESREČ

V vojašnici Birago, v kateri je med drugo svetovno vojno med letoma 1944 in 1945 delovala izpostava koncentracijskega taborišča Mauthausen, je danes sedež 3. inženirskega bataljona, ki deluje v sestavi 3. mehanizirane brigade avstrijske vojske. V sestavi bataljona so poveljstvo in štiri čete, in sicer gradbena, tehnična, bojna inženirska ter četa za zagotavljanje premičnosti na vodi. Vsako leto sprejmejo v enoto štiri generacije s približno od 150 do 170 naborniki, ki jih za izvajanje vojaških in inženirskih nalog usposobijo z večtedenskim temeljnim ter specialističnim usposabljanjem. Inženirski bataljon, ki ima s svoji sestavi več kot 300 različnih vozil, mostov in plovnih sredstev, s svojim znanjem ter opremo zagotavlja inženirsko podporo in premičnost nadrejeni brigadi, z izdelavo različnih ovir pa lahko oteži delovanje nasprotnika. Avstrijski inženirski bataljon tudi gradijo in vzdržujejo vojaško infrastrukturo. Posebno pomembno je njihovo delo pred začetkom večjih vojaških vaj, saj je treba predhodno popraviti ali zgraditi veliko cest, izravnati teren za postavitve taborov doma ali v operacijah v tujini in prepeljati veliko gradbenega materiala. Ob naravnih in drugih nesrečah med drugim pomagajo graditi nadomestne montažne mostove, sodelujejo pri sanaciji posledic nesreč, odvozu materiala in drugih nalogah pomoči civilnemu prebivalstvu. Pripadniki inženirskega bataljona so na

vadišču ob bregu reke Donave pri kraju Melk predstavili svoje zmožljivosti, bagre kolesnike in gosencičarje, tovorna vozila, valjar, taktični lansirni most in montažni most, vozila za izdelavo prehodov čez minska polja ter različne hitre jurišne čolne.

AVSTRIJSKI VOJAKI USPOSOBLJENI ZA DELOVANJE V GORSKIH RAZMERAH

Zadnji dan kongresa smo znova obiskali sedež dunajske obrambne akademije, na kateri smo se najprej seznanili z delom jezikovnega inštituta avstrijske vojske. V njem je zaposlenih 50 ljudi, zlasti jezikoslovcev,

prevajalcev, tolmačev in terminologov. H glavnim nalogam inštituta spadajo poučevanja jezikov, izvedba jezikovnih testiranj, prevajanje in tolmačenje ter delo na področju terminologije. Zaposleni na inštitutu izvajajo jezikovna usposabljanja v 15 jezikih v okviru 170 različnih jezikovnih tečajev, prevajajo pa v 23 jezikov. Prihodnost delovanja inštituta je usmerjena predvsem v razvoj, ki je podkrepjen z novimi metodami digitalnega prevajanja, jezikovnega poučevanja in testiranja z e-učilnicami na daljavo ter uporabo posebnih aplikacij za pametne telefone. Ker je avstrijsko površje zelo gorato, saj večino države prekrivajo Alpe, dve tretjini avstrijskega ozemlja pa ležita nad nadmorsko višino 500 metrov, so v avstrijski vojski pozorni tudi na usposabljanje svojih pripadnikov za gorsko bojevanje. V gorski šoli avstrijske vojske, ki je predstavila svoje delovanje, izvajajo temeljna in nadaljevalna usposabljanja ter specialistične tečaje iz letnega in zimskega gornišstva za pripadnike avstrijske vojske ter drugih vojsk. Pripadniki avstrijske vojske naj bi bili usposobljeni za delovanje v zahtevnejših terenskih razmerah. Za skrajno težke terene, ki vključujejo zahtevnejše plezalne tehnike, so usposobljeni zlasti pripadniki 6. gorske brigade avstrijske vojske. Gorska šola avstrijske vojske je znotraj mednarodnega sodelovanja na področju gorskega bojevanja vključena še v mednarodno združenje vojaških gorskih šol (IAMMS), prav tako je vodilna država v pobudi EU za usposabljanje v gorskem svetu (EU P&S MTI), kot partnerica pa deluje tudi v okviru Natovega centra odličnosti za gorsko bojevanje (NATO MWCOE), ki ima sedež v Poljčah v Sloveniji. Ob koncu kongresa se je predstavila še enota kinologov avstrijske vojske, ki je v dinamični predstavitvi prikazala delo vodnika in vojaškega psa pri iskanju nevarnih minskoeksplozivnih snovi in prepovedanih substanc ter postopke ukrepanja obrambnega psa ob zajetju nevarne osebe. ■

OBISK MUZEJA VOJAŠKE ZGODOVINE NA DUNAJU

RAZISKAVA MLADI IN MOTIVI ZA VOJAŠKI POKLIC

V Slovenski vojski smo v letih 2018/2019 izvedli raziskavo Mladi in motivi za vojaški poklic. Z njo smo želeli spoznati generacijo, ki se bo v prihodnjih letih priključila trgu dela in svojo priložnost iskala tudi z zaposlitvijo v Slovenski vojski, to je generacija slovenskih srednješolcev. V raziskavi nas je zanimalo predvsem, koliko mladi poznajo Slovensko vojsko, različne oblike sodelovanja z njo, kolikšno je njihovo zanimanje za vojsko, katere so značilnosti današnje generacije mladih z vidika vrednot, konjičkov in interesov ter kako zaznavajo različne značilnosti dela. V prispevku so pregledno predstavljeni pomembnejši rezultati te raziskave.

Besedilo: VVU XIII. r. mag. Nataša Troha in VVU IX. r. Nuša Gorenak
Foto: Bruno Toič

Raziskavo smo izvedle psihologinje SV, in sicer višja vojaška uslužbenka X. razreda Maja Krašovec, višja vojaška uslužbenka IX. razreda Nuša Gorenak in višja vojaška uslužbenka XIII. razreda mag. Nataša Troha. Vzorec je obsegal 7418 dijakinj in dijakov. V vzorcu so deleži demografskih spremenljivk, to so spol, letnik šolanja, vrsta srednješolskega programa in regija srednje šole, enaki, kot to velja v populaciji slovenskih srednješolcev. Tako je vzorec reprezentativen. V raziskavi smo uporabili vprašalnik, ki so ga za potrebe raziskave pripravile izvajalke. Dijaki so vprašalnik reševali v spletni anketi v aplikaciji Ika anketa. Anketiranje je bilo izvedeno v 65 srednjih šolah po vsej Sloveniji. Pri navezovanju stikov s srednjimi šolami

in anketiranju so sodelovali delavci uprav za obrambo. Sodelovanje dijakov je bilo prostovoljno, vprašalnik pa je bil anonimen.

REZULTATI PONAZARJAJO POZNAVANJE SLOVENSKE VOJSKE IN STOPNJO ZANIMANJA ZA DELO V VOJSKI

Rezultati so pokazali, da se je nekaj več kot polovica dijakov (54 %) že srečala z vojaškim poklicem. Med temi je nekaj več fantov (56 %) kot deklet (51 %) in več dijakov četrtega letnika. Med vrstami srednješolskega programa ni statistično pomembnih razlik. Med regijami se je statistično pomembno več dijakov že srečalo z vojaškim poklicem v po-dravski regiji (63 %) in jugovzhodni Sloveniji

(60 %). Najmanj dijakov se je srečalo v vojaškim poklicem v obalno-kraški regiji (44 %). 41 % dijakov meni, da imajo dovolj informacij o zaposlitvi v Slovenski vojski. Med njimi je statistično pomembno več fantov (50 %) kot deklet (26 %), več dijakov poklicno-tehničnih programov (50 %), najmanj pa je gimnazijcev (33 %) in več dijakov iz po-dravske regije (50 %), najmanj pa iz savinjske regije (36 %). S trajanjem šolanja se povečuje delež dijakov, ki menijo, da imajo dovolj podatkov o zaposlitvi v Slovenski vojski (4. letnik 54 %, 1. letnik 35 %).

Dijaki dobijo največ informacij o zaposlitvi v Slovenski vojski na promocijskih predstavitvah, na primer na sejmih, dnevih odprtih vrat in na šolah. Takšnih je približno

45 %. 15 % dijakov pridobi največ informacij iz sredstev javnega obveščanja, 11 % na spletnih straneh, 16 % pa od ljudi, ki delajo v Slovenski vojski. 10 % jih poroča, da nimajo informacij.

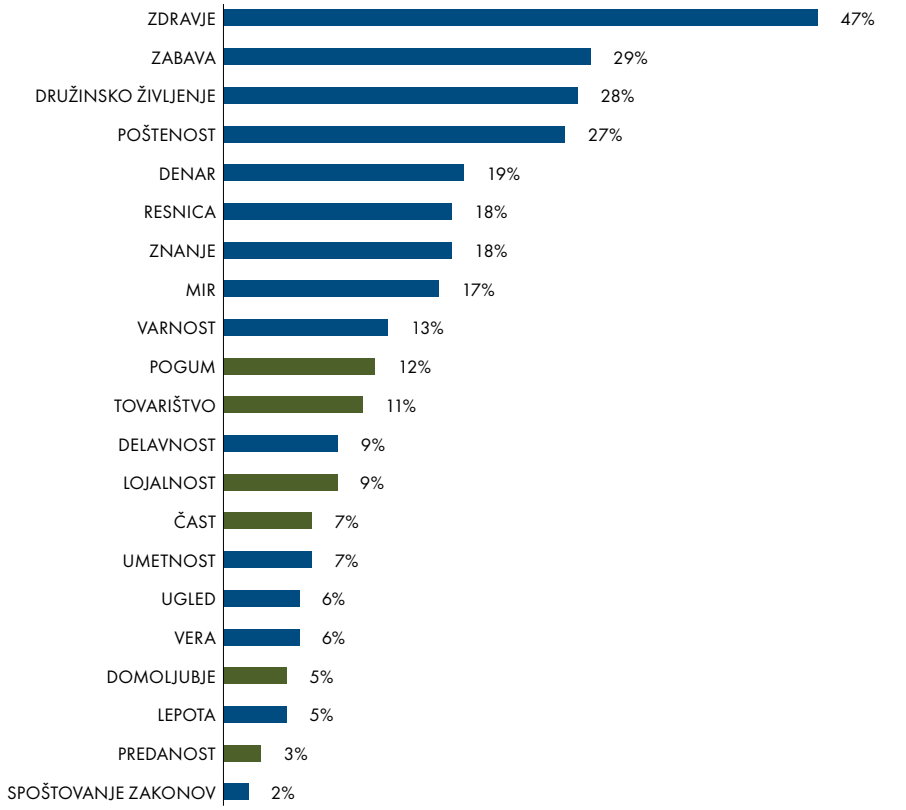
45 % dijakov je že razmišljalo o delu v vojski. Med njimi je več fantov (51 %) kot deklet (35 %). Najmanj razmišljajo o delu v vojski gimnazijci (37 %), največ pa dijaki poklicnih šol (54 %). Med letniki ni statistično pomembnih razlik. Primerjava med regijami kaže, da je delež dijakov, ki so že kdaj razmišljali o delu v Slovenski vojski, statistično pomembno večji v treh regijah, in sicer v primorsko-notranjski (64 %), koroški (58 %) in jugovzhodni Sloveniji (56 %).

Na vprašanje *Ali bi želeli delati kot vojak?* je 29 % dijakov odgovorilo pritrdilno. Med njimi je znova več fantov (33 %) kot deklet (21 %). Vojaško delo si želijo opravljati predvsem dijaki poklicnih programov (44 %), medtem ko je delež gimnazijcev nižji (18 %). Prvi trije letniki imajo podobne deleže (tretjina dijakov), delež v 4. letniku pa je nižji (24 %). Med regijami je na to vprašanje največ dijakov odgovorilo pritrdilno v primorsko-notranjski regiji (40 %) in jugovzhodni Sloveniji (39 %). Obalno-kraška regija ima največji delež tistih, ki želje po delu v vojski nimajo, takih je 81 %.

Državljeni Republike Slovenije se lahko v Slovensko vojsko vključijo na različne načine. Lahko se udeležijo taborov, kot sta MORS in mladi in Vojaški tabor, lahko se odločijo za prostovoljno služenje vojaškega roka ali za zaposlitev, lahko se pridružijo prostovoljni pogodbeni rezervi ali pa zaprosijo za štipendijo. Med vsemi temi možnostmi srednješolci najbolj poznajo tabor (MORS in mladi in Vojaški tabor, skupno ju pozna 74 % dijakov), pa tudi zaposlitev (58 %) in prostovoljno služenje vojaškega roka (54 %). Le 20 % mladih pozna prostovoljno pogodbeno rezervo in 26 % možnosti štipendiranja.

Kako pa je z njihovim zanimanjem? Tudi pri tem sta v ospredju oba tabora, 49 % dijakov zanima Vojaški tabor in 45 % dijakov zanima tabor MORS in mladi. Za prostovoljno služenje vojaškega roka se zanima 45 % dijakov, 31 % dijakov za prostovoljno pogodbeno rezervo in štipendiranje. Za zaposlitev se zanima 29 % dijakov, tudi med njimi je več fantov kot deklet, več dijakov poklicnih in poklicno-tehničnih programov, več mlajših dijakov in dijakov iz jugovzhodne Slovenije, primorsko-notranjske ter po-dravske regije. Deleži odgovorov na vprašanje *Za kakšno plačilo bi bili pripravljeni sprejeti delo vojak po končani srednji šoli?* so prikazani na sliki 1. Sklenemo lahko, da je 41 % dijakov pripravljenih sprejeti delo vojak za plačo do vključno 1200 evrov ter 37 % za 1500 evrov. V demografskih spremenljivkah ni večjih razlik med skupinami. Zanimiv rezultat pa je, da so dekleta pogosteje izbrala kategorijo 1500 evrov.

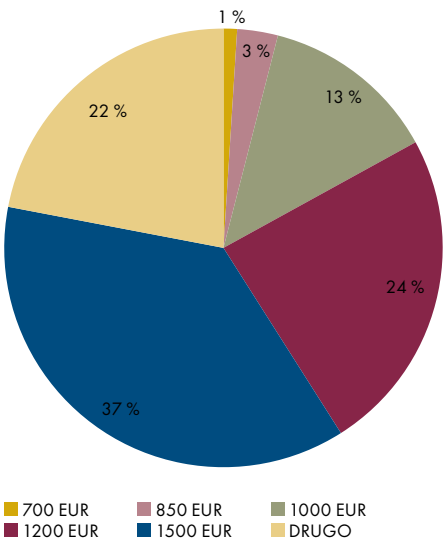
Dijakom smo ponudili v presojo nekaj ugodnosti, ki jih lahko omogoči delodajalec. Izbirali so tiste, ki so jim najbolj všeč. Največkrat so izbrali sklenjeno kolektivno zdravstveno zavarovanje za zaposlenega in družinske člane, ki krije stroške specialističnih pregledov, operacij, zobozdravnika itn. To možnost je izbralo 57 % dijakov. Sledila je

SLIKA 2: PRIKAZ DELEŽA DIJAKOV, KI SO IZBRALI POSAMEZNO VREDNOTO. VREDNOTE SLOVENSKE VOJSKE SO V PREGLEDNICI OZNAČENE Z ZELENO BARVO.

izbira službenega stanovanja (49 %), plačilo 100 litrov pogonskega goriva za svoje vozilo na mesec, nakup osebnega vozila brez davka enkrat v petih letih (oboje 44 %) in plačilo šolanja za pridobitev višje stopnje izobrazbe (39 %). Nižje deleže pa imajo ponujene možnosti ugodnosti, kot so finančno nadomestilo za reševanje stanovanjske problematike, družinski zdravnik za zaposlenega in družinske člane (oboje 20 %), zmanjšano plačilo vrtca za otroke (17 %) in ustanovitev vrtca za otroke zaposlenih (10 %). Med demografskimi spremenljivkami ni razlik, le pri dekletih je najpogosteje izbrana ugodnost še bolj poudarjena, pri fantih tudi obe ugodnosti, povezani z avtomobilom.

SLIKA 1: DELEŽI ODGOVOROV NA VPRAŠANJE ZA KAKŠNO PLAČILO BI BILI PRIPRAVLJENI SPREJETI DELO VOJAKA PO KONČANI SREDNJI ŠOLI?

REZULTATI IN LASTNOSTI GENERACIJE MLADIH

Dijaki so na seznamu 21 vrednot, med njimi je šest vrednot Slovenske vojske, druge vrednote pa se nanašajo na vrednotne usmeritve, ki izhajajo iz Muskove teorije vrednot (Musek, 2000), označili tri najpomembnejše. Kot je razvidno s slike 2, je najpogosteje izbrana vrednota zdravje. Vrednote Slovenske vojske imajo nižje deleže, največji delež pri vrednotah zavzemata pogum in tovarišstvo, medtem ko je vrednota domoljubje le 5 % dijakov prepoznalo kot najpomembnejšo.

Če primerjamo samo najbolj izražene vrednote in skupine po vseh demografskih spremenljivkah, ugotovimo, da fantje pogosteje izbirajo zabavo, dekleta pa zdravje ter družinsko življenje. V srednješolskih programih je največja razlika med dijaki poklicnih programov in dijaki gimnazij. Dijaki poklicnih šol so pogosteje izbirali zabavo in denar, gimnazijci pa znanje. Pri mlajših dijakih je vrednota zabava pogosteje izbrana, pri višjih letnikih pa poštenost. Rezultati med regijami so precej podobni. Zanimiv je rezultat, da ima vrednota denar najnižji delež izbir v jugovzhodni Sloveniji, najvišjega pa v obalno-kraški regiji.

V vprašalniku je bil dijakom predstavljen tudi seznam konjičkov, izmed katerih so izbrali tri najljubše. Rezultati so pokazali, da se največ dijakov v prostem času ukvarja z aktivnostmi na računalniku, televiziji in podobnih napravah, in sicer kar 76 %. K temu spada brskanje po spletu, programiranje, igranje iger na igralnih konzolah, uporaba družbenih omrežij in gledanje televizije. Ta konjiček je še posebej pogost pri fantih. Precej pogosto se mladi ukvarjajo tudi s športom (57 %), ki je pogosteje izbran pri gimnazijcih.

Sledijo konjički, povezani z umetnostjo (53 %). S temi prostočasnimi aktivnostmi se več ukvarjajo dekleta in gimnazijci. Pomembna aktivnost mladih je še druženje s prijatelji, ta konjiček je izbralo 43 % dijakov. Vprašalnik je vključeval tudi konjičke, kot so taborništvo oziroma skavtstvo, strelstvo in gasilstvo. Te aktivnosti smo združili v kategorijo konjičkov, povezanih s Slovensko vojsko, saj gre za aktivnosti, ki imajo nekatere skupne lastnosti z vojaškim načinom dela. Delež dijakov, ki je izbral te aktivnosti, je 23-odstotni. Med njimi je več fantov, dijakov poklicnih programov in dijakov prvih letnikov. Med regijami ni razlik.

REZULTATI IN LASTNOSTI
DELA TER MOTIVI ZA DELO

Motive za delo smo pri dijakih poskušali prepoznati tako, da smo oblikovali trditve, h katerim smo vključili različne lastnosti dela, in sicer tako splošne, vojaške kot značilnosti generacije mladih. Dijaki so ocenjevali te trditve glede na to, koliko se s trditvijo strinjajo, in sicer z njihove trenutne perspektive srednješolca. Značilnosti dela, katerih trditve imajo visoko povprečje stopnje strinjanja, lahko razlagamo kot pomembne motive za delo. Mladi se bodo lažje in hitreje odločili za poklic ali delo v organizaciji, v kateri bodo prepoznali te značilnosti.

Najpomembnejši motivi za delo, pri čemer je povprečje strinjanja več kot tri, so dobra in redna plača, možnosti napredovanja, dobri odnosi s sodelavci, pridobivanje veščin pri delu, ki koristijo v življenju, urejenost in red, varnost zaposlitve, medsebojna pomoč, poznavanje smisla pri delu, usklajenost družinskega življenja s službo ter čim manjša odsotnost od

doma zaradi dela. Prav tako pomembne so povratne informacije pri delu, dodatne ugodnosti, ugled v družbi, možnosti izobraževanja, samostojnost pri delu, zasebnost pri delu, avtonomna izbira oblačil, nespremenljiv delovni čas, želja po pustolovščinah, spoznavanje ljudi iz drugih držav, skrb za telesno vzdržljivost,

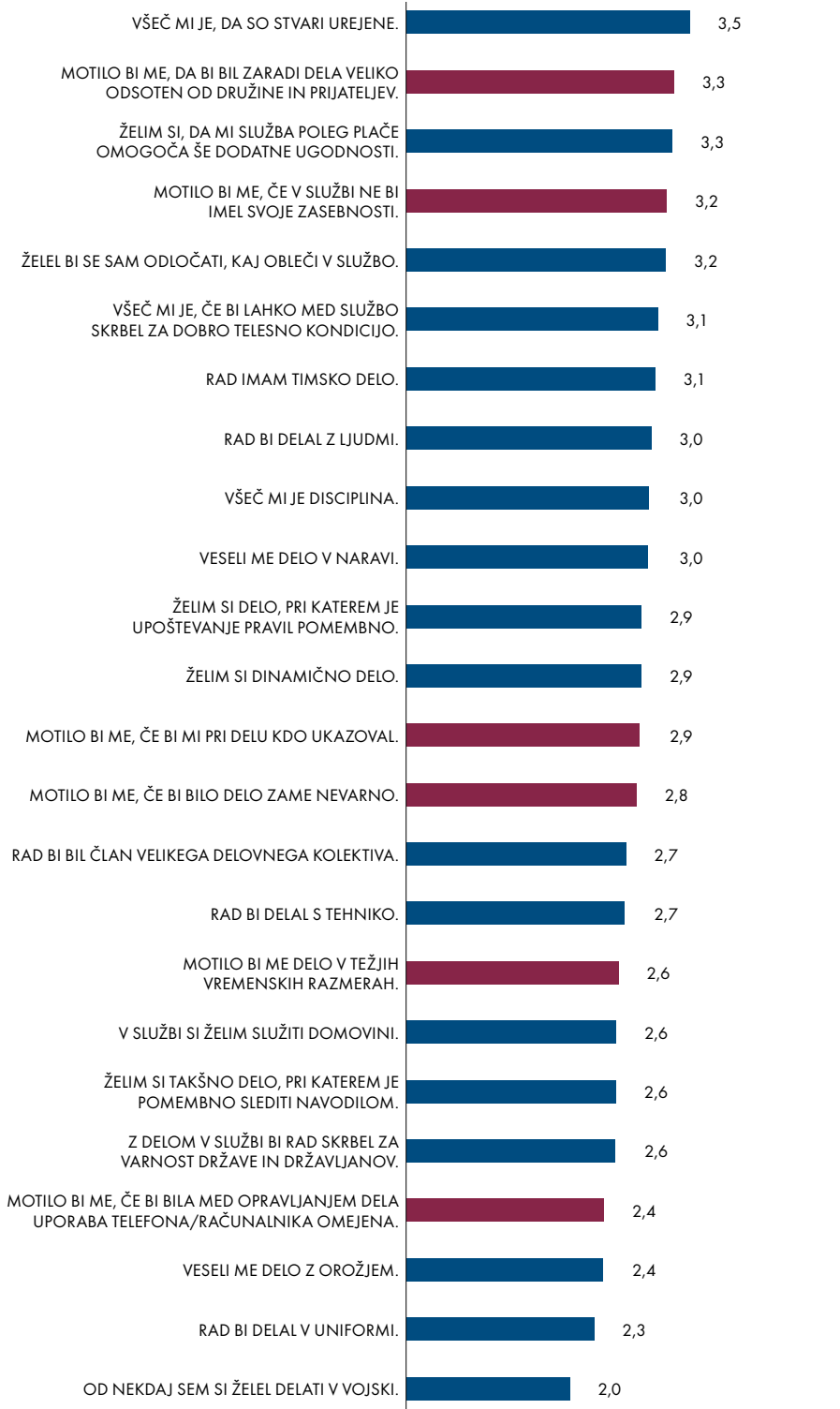
timsko delo, delo z ljudmi, opravljanje dela za nedoločen čas, delo v naravi, kar se povezuje tudi z opravljanjem dela na terenu, in ne v zaprtem prostoru, ter disciplina. Na sliki 3 so prikazani rezultati s trditvami, ki vključujejo značilnosti vojaškega poklica. Te trditve imajo nižja povprečja od drugih,

saj nobeden izmed dejavnikov ni doživet kot izrazito neustrezen. Značilnosti vojaškega poklica so bliže fantom in dijakom poklicnih programov. Med vsemi postavkami ima najnižje povprečje postavka *Od nekdaj sem si želel delati v vojski* ($M = 2,0$). Če pri tej postavki pogledamo frekvence posameznih odgovorov, ugotovimo, da je delež dijakov, ki so na to postavko odgovorili, da se s tem strinjajo ali pa se zelo strinjajo (skupno jih je 25 %), zelo podooben deležu dijakov, ki si želijo delati v vojski.

POVZETEK IN SKLEPI

V raziskavi smo dokazali, da je v populaciji slovenskih srednješolcev del takih, ki izražajo primaren interes oziroma naklonjenost do vojaškega poklica. V vprašalniku se je pri več vprašanih pojavljal podoben delež, in sicer 29 % dijakov izraža željo po delu kot vojak, 27 % dijakov navaja, da jih zanima delo vojak, 25 % dijakov se strinja in zelo strinja s trditvijo *Od nekdaj sem si želel delati v vojski*. Kar četrtina populacije je vojaškemu poklicu na idejni ravni naklonjena. Analiza razlik po demografskih spremenljivkah je pokazala, da so vojaškemu poklicu bolj naklonjeni fantje, dijaki poklicnih šol, mlajši dijaki in dijaki dveh regij, primorsko-notranjske in jugovzhodne Slovenije. Mladi v ospredje ne postavljajo vrednot Slovenske vojske, temveč vrednote, kot so zdravje, zabava, družinsko življenje pa tudi poštenost, denar, znanje in mir. Nizka izraženost vrednote domoljubja (5 % dijakov) nakazuje potrebo, da bi v slovenski družbi morali biti pozornejši na razvijanje pozitivnega odnosa do države, njene zgodovine in simbolov ter domovinske zavesti. Pri tem so pomembni šolski sistem, mediji in družina. Raziskava je pokazala ujemanje med vrednotami mladih in njihovimi konjički. Pokazala

SLIKA 3: POVPREČNA STOPNJA STRINJANJA DIJAKOV S TRDITVAMI, KI SE VSEBINSKO NANAŠAJO NA ZNAČILNOSTI VOJAŠKEGA POKLICA.

je, da se prevladujoče vrednote in konjički ujemajo z ugotovitvami raziskave Mladina 2010 (Lavrič, 2011). Najpomembnejši motivi mladih za delo so povezani s plačilom, dobrimi medosebnimi odnosi, usklajenostjo med delom in družino pa tudi z možnostmi napredovanja, varnostjo zaposlitve, urejenostjo, poznavanjem smisla dela ter možnostjo pri delu pridobiti veščine, ki so koristne v življenju. Rezultati te raziskave so za Slovensko vojsko in obrambni sistem pomembni pri načrtovanju in oblikovanju promocijskih aktivnosti, za oblikovanje sistemskih ter organizacijskih ukrepov, s katerimi bi vojsko približali

mladim, hkrati pa bi vojaški poklic postal konkurenčen drugim podobnim poklicem na trgu dela. Ob koncu prispevka se želimo zahvaliti še dijakom, ki so v raziskavi sodelovali, učiteljem, strokovnim delavcem in ravnateljem, ki so nam omogočili anketiranje na svojih srednjih šolah, ter upravam za obrambo za pomoč in sodelovanje. ■

Viri in literatura:
Lavrič, M. (ur.) (2011). *Mladina 2010: Družbeni profili mladih v Sloveniji*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad RS za mladino.
Musek, J. (2000). *Nova psihološka teorija vrednot*. Ljubljana: Educy in Inštitut za psihologijo osebnosti.

NA FESTIVALU PREDSTAVILI DOBRE PRAKSE OB UPOKOJEVANJU

Ministrstvo za obrambo se je letos že dvanajstič predstavilo na Festivalu za tretje življenjsko obdobje, ki je potekal od 1. do 3. oktobra v Ljubljani. Sektor za vojaške zadeve Direktorata za obrambne zadeve je predstavljal uspešne in nagrajene načine skrbi za nekdanje pripadnike ter pripravo kadra za odhod iz vojaške službe. Sodelovali so tudi Društvo upokojencev Ministrstva za obrambo, Medgeneracijsko prostovoljsko društvo za kakovostno staranje zaposlenih in nekdanjih delavcev Ministrstva za obrambo ter predstavniki Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje.

Besedilo: Jerneja Grmadnik
Foto: Bruno Toič

V začetku jeseni v Cankarjevem domu tradicionalno poteka Festival za tretje življenjsko obdobje, ki z raznovrstno ponudbo pritegne številne obiskovalce. Med vsakoletnimi sodelujočimi je tudi Ministrstvo za obrambo, ki namenja posebno pozornost obdobju zaposlenih pred upokojitvijo, prav tako pa omogoča nekdanjim zaposlenim možnost druženja in ustvarjanja na društvenem področju. Robert Zadek, vodja oddelka za veteranske organizacije in odhode iz vojaške službe Sektorja za vojaške zadeve, je povedal, da je Ministrstvo za obrambo eno prvih ter vodilnih pri izvajanju priprav na upokožitev, ki potekajo že od leta 2005. »Vsako leto izvedemo petdnevni upokožitveni seminar na Debelem rtiču. Pred tem organiziramo marca še informativni dan, na katerem se pogovorimo o formalnih postopkih,

uveljavljanju pokojnine in podobnem. Na seminarju uveljavljeni predavatelji in strokovnjaki predstavijo različne pasti ter priložnosti tretjega življenjskega obdobja. Teme med drugimi zajemajo skrb za zdravje, finančno-nepremičninske zadeve, organiziranje časa in kako se pripraviti na spremembe v zakonsko-partnerskem odnosu, poudarjajo pomen branja ter obvladovanje stresa. V petih dneh se zvrsti dvajset različnih tem. Pred leti smo bili v okviru projekta EuroHealthNet z naslovom The Active and Healthy Ageing in Slovenia med državami Evropske unije prepoznani kot najboljša dobra praksa. Letos pa so nas poklicali tudi s Filozofske fakultete, da bi spoznali naše načine delovanja. V okviru evropskega projekta Erasmus+ z naslovom Old Guys Say Yes to Community je potekala analiza, koliko so moški v Evropski uniji

pripravljeni na samsko življenje po 60. letu, na primer zaradi smrti življenjske sopotnice ali če zaradi drugih življenjskih okoliščin ostanejo sami. Slovenski moški so se med anketiranci po evropskih državah izkazali kot najslabše pripravljeni. Le dva od 100 anketirancev sta po pripravljenosti izstopala, in to sta bila naša zaposlena, ki sta se udeležila predupokožitvenega seminarja,« je pojasnil Robert Zadek.

DESET LET MEDGENERACIJSKIH PROSTOVOLJNIH SKUPIN

Na stojnici Ministrstva za obrambo sta se predstavili tudi Društvo upokojencev Ministrstva za obrambo in Medgeneracijsko prostovoljsko društvo Ministrstva za obrambo z medgeneracijskimi skupinami. »Sektor za vojaške zadeve Direktorata za obrambne

zadeve upravlja pet medgeneracijskih središč, in sicer v Ajdovščini, Ljubljani, Novem mestu, Slovenski Bistrici in Dravogradu. Zadnje je začelo delovati prav letos. V teh središčih deluje 13 medgeneracijskih skupin, ki so združene v Medgeneracijsko prostovoljsko društvo za kakovostno staranje zaposlenih in nekdanjih delavcev Ministrstva za obrambo. Te skupine sestavljajo tako aktivni kot nekdanji zaposleni, ki se dobivajo dvakrat na mesec. Njihovo delo usmerjamo v Sektorju za vojaške zadeve, aktivnosti načrtujejo sami, osrednje teme pa vsako leto prevzamejo iz programa mreže medgeneracijskih društev, ki delujejo pod pokroviteljstvom Inštituta Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje,« je pojasnil Robert Zadek še eno možnost vključevanja nekdanjih zaposlenih Ministrstva za obrambo v organizirano druženje. Dodal je, da je Medgeneracijsko prostovoljsko društvo za kakovostno staranje zaposlenih in nekdanjih delavcev Ministrstva za obrambo septembra s slovesnostjo na Igu praznovalo svojo desetletnico delovanja.

DOBER ODZIV IN NOVA SPOZNANJA

Letošnja tema pogovorov medgeneracijskih skupin je bila domoljubje. Srečanja članov vsakokrat usmerja voditeljski par. Navadno ga sestavljata zaposleni in nekdanji zaposleni Ministrstva za obrambo, ki imata za to ustrezno diplomu. Eden izmed novih voditeljev je tudi Matjaž Francelj, svetovalec v Oddelku za veteranske organizacije in odhode iz vojaške službe, ki je prav letos pridobil to diplomu. »Usposabljanje za nove voditelje je potekalo pod vodstvom Inštituta Antona Trstenjaka. Začelo se je januarja lani in trajalo do junija. Na teoretičnem usposabljanju smo se učili o pogovorni kulturi, kako delovati v skupini in usmerjati pogovore, nato smo to znanje uporabili v praksi pri vodenju skupine. Vzpostavili smo medgeneracijsko skupino Sektorja za vojaške zadeve, v kateri so člani tako nekdanji zaposleni, aktivni zaposleni in pripravniki,

skratka, skupina je raznovrstna. S sovoditeljem, nekdanjim zaposlenim Tonetom Janom, vodiva srečanja, ki so letos namenjena domoljubju. Inštitut Antona Trstenjaka je pripravil priročnik o domoljubnih temah, ki prikazujejo razsežnosti ljubezni do domovine, od njenih literatov do svojih spominov iz otroštva. Do konca tega cikla nas čaka še nekaj predavanj,« je pojasnil sodelovanje v medgeneracijski skupini Matjaž Francelj in dodal, da je odziv odličen. Veseli ga tudi, da lahko sodelavce spoznava še v drugi luči in ob drugačnih temah, kot so samo službene.

Na stojnici Ministrstva za obrambo je svoje aktivnosti predstavljala tudi Ivana Jan, soproga nekdanjega zaposlenega na Ministrstvu za obrambo, ki se je po upokojitvi priključila Društvu upokojencev Ministrstva

za obrambo ter vodi različne delavnice ročnih in ustvarjalnih del. Med drugim uči izdelovati rože, vizitke in različno praznično okrasje. Njen nasvet za kakovostno tretje življenjsko obdobje je čim aktivneje in polno živeti. Poleg ukvarjanja z ročnimi deli obiskuje še slikarsko in kiparsko delavnico, hodi na pevske vaje ter v fitness. »Treba je zaposliti možgane, ne pa sedeti doma. Vsem depresivnim svetujem obisk gozda,« je še poudarila vitalna in nasmejana upokojenka, ki je priznala, da nima časa za negativne misli.

Na Festivalu za tretje življenjsko obdobje je sodelovala tudi Vojaška zdravstvena enota z ekipo za merjenje krvnega tlaka in kontrolo sladkorja v krvi, Vojaški muzej SV pa je pripravil spremljevalno razstavo o Andreju Komelu plemenitem Sočebnanu, utemeljitelju slovenskega vojaškega izrazja. ■

NA FOTOGRAFIJI: ROBERT ZADEK, IVANA JAN, MATJAŽ FRANCELJ

MAGIČNA ORKESTRACIJA ORKESTRA SV

Orkester SV in pevec Omar Naber sta v ponedeljek, 21. oktobra, privabila v Galusovo dvorano Cankarjevega doma številne poslušalce na promocijski koncert *Queen – It's A Kind Of Magic*. Poslušalci so z izvajalcema glasno prepevali nekatere največje uspešnice legendarne britanske rock skupine. Orkester SV pod vodstvom dirigenta Aljoše Defferija in Omar Naber sta nastopila z do zdaj še nikdar izvedenimi orkestracijami ter aranžmaji uspešnic skupine Queen, ki so bili napisani prav zanj.

Besedilo: Marko Pišlar
Foto: Bruno Toič

S koraj dveuren koncert se je začel z naslovno skladbo koncerta in veliko uspešnico skupine Queen, *A Kind Of Magic*. Omar Naber si je kot eden najprepoznavnejših pevcev mlajše generacije slovenskih glasbenikov upal preizkusiti v vlogi legendarnega Freddieja Mercuryja, pevca ene najpopularnejših in ikoničnih skupin vseh časov. Mercury je sicer na koncertih žarel s svojo odrsko karizmo in izjemno visokim vokalom, kar je poskušal doseči tudi Naber. Vzdušje na koncertu Orkestra SV se je stopnjevalo z izvedeno uspešnico *Don't Stop Me Now*, v nadaljevanju pa so sledile še nekatere

bolj znane in rokovsko obarvane skladbe, kot so *I Want To Break Free* in *I Want It All*, v katerih je s svojimi solističnimi kitarškimi vložki vzbujal občudovanje kitarist Orkestra SV Gašper Kržmanc. Magična orkestracija Orkestra SV in Omarja Naberja se je nadaljevala s skladbami *Somebody To Love*, *Living On My Own* in *Radio Ga Ga* ter baladami *Love Of My Life*, *Friends Will Be Friends* in *Who Wants To Live Forever*. Vrhunec koncerta je bila nedvomno izvedba ene izmed zadnjih Freddiejevih uspešnic *The Show Must Go On*, ki je izšla le nekaj tednov pred pevčevo smrtjo, ko je zaradi posledic

hude bolezni umrl novembra leta 1991 v svojem 45. letu starosti. Nepozaben je tudi duet z mlado slovensko sopranistko Tino Debevec, s katero je Naber odpel skladbo *Barcelona*, ki jo je Freddie Mercury zapel s špansko operno divo Montserrat Caballé. S skladbama *We Are The Champions* in *Bohemian Rhapsody*, ki jo je Naber posvetil svoji mami, pa so glasbeniki Orkestra SV že popolnoma ogreli vzdušje v dvorani. Množica zadovoljnih obiskovalcev je glasno pela, ploskala in s stoječimi ovacijami nagradila nastopajoče glasbenike, ki so se po izvedeni baladi *The Great Pretender* po koncu rednega dela koncerta na oder Gallusove dvorane vrnili še dvakrat. V prvem dodatku h koncertu so izvedli še ponarodelo skladbo *We Will Rock You* in za konec znova balado *Love Of My Life*. Orkester SV je z izvrstnim glasbenim nastopom in ob navdušenju obiskovalcev polne Gallusove dvorane Cankarjevega doma znova dokazal, da je vrhunski glasbeni sestav, ki ga odlikuje obvladovanje različnih glasbenih stilov, njegove glasbenike pa visoka profesionalnost, izjemna kakovost in predanost glasbi. ■

ORKESTER SLOVENSKE VOJSKE IN SOLISTA OMAR NABER TER TINA DEBEVEC NA ODRU GALLUSOVE DVORANE CANKARJEVEGA DOMA

SLOVENCİ SO SE BORILI TUDI V NAPOLEONOVİ VOJSKI

Naši predniki so imeli konec 18. in v začetku 19. stoletja kar trikrat priložnost dobro spoznati Napoleona Bonaparta in francoske vojake njegove velike armade. V naše kraje so prišli prvič leta 1797, ko so zasedli tudi ozemlje Beneške republike in odpravili njeno neodvisnost. Drugič so prišli leta 1805 in tretjič pred 210 leti. Zadnji prihod je bil najpomembnejši, saj so za štiri leta ustanovili Ilirske province (1809–1813). Zagotovo se je to tudi Slovencem najbolj vtisnilo v zgodovinski spomin. Tako kot v številnih vojskah po svetu je prav, da tudi v Slovenski vojski posvetimo del preučevanja in analiz vojaške zgodovine ter učenja iz izkušenj iz oboroženih spopadov obdobju Napoleonovih vojnih pohodov.

Besedilo: major mag. Zvezdan Marković, višji kustos, Vojaški muzej Slovenske vojske
Foto: svetovni splet

Napoleon je ustanovil Ilirske province 14. oktobra 1809, ko je bila Avstrija po porazu v bitki pri Wagramu s Schönbrunnskim mirom prisiljena prepustiti Franciji zahodni del Koroške, Kranjsko, Hrvaško in Vojno krajino jugozahodno od Save, Goriško, Trst ter Istro. Pred uvedbo popolne francoske zakonodaje v Ilirskih provincih leta 1812 je organizacija francoske konskripcije ali popisovanje vojaških obveznikov v celoti izhajalo iz tedaj že dolgo veljavnega avstrijskega naborniškega sistema in organizacije vojske. Splošna vojaška obveznost vseh za orožje sposobnih moških s pomembnimi izjemami glede na stan, ki so mu pripadali, je bila vpeljana v habsburških dednih deželah z zakonom leta 1771. Vojaška služba je bila sprva dosmrtna, leta 1802 pa so jo znižali na deset let v pehoti oziroma 12

let pri konjenici ter 14 let pri topništvu. V letih 1811–1845 je bilo za vse rodove vojske predpisanih 14 let službe, med letoma 1846 in 1866 osem let, v obdobju od leta 1866 do prve svetovne vojne pa tri leta. Za avstrijsko armado značilna bela uniforma se je uporabljala od sredine 18. stoletja do leta 1868, med letoma 1765 in 1798 pa so nosili sabljo tudi običajni vojaki. Pri častnikih je bilo nošenje sablje obvezno do konca monarhije. Temeljna enota za izvedbo nabora avstrijskega tipa so bili naborni okraji oziroma naborna gospostva. Vsakemu vojaškemu polku so dodelili ozemlje, s katerega je potem dobival nujne dopolnitve v živi sili. Za Kranjsko lahko navedemo, da je bil to pred ustanovitvijo Ilirskih provinc in nato do leta 1817 43. pehotni polk. Število nabornih gospostev se je med zadnjimi terezijanskimi in jožefinskimi reformami precej spreminjalo,

GRB ILIRSKIH PROVINC

V BITKI NARODOV PRI LEIPZIGU JE SODELOVAL TUDI ILIRSKI POLK.

po letu 1787 pa se je na Kranjskem ustalilo pri številki 67. Slovenski fantje so služili v petih polkih, ki so imeli svoje garnizije v Mariboru (za celjsko okrožje), Loebnu (za mariborsko okrožje), Celovcu (za vso Koroško), Gorici (za Goriško in Notranjsko) ter v Ljubljani (za Gorenjsko in Dolenjsko). Poleg redne vojske so bile avstrijske dedne dežele v začetku 19. stoletja organizirane še v dveh oblikah teritorialne obrambe. Prva je bila stoletna, tradicionalna in je izhajala iz zgodnje novoveške vojaške organizacije na Slovenskem. Gre za črno vojsko (Landsturm), oboroženi upor moškega prebivalstva dežele med 16. in 50. letom starosti, ki jih je 12. maja 1809 kranjski deželni glavar grof Janez Nepomuk pozval, naj *vzamejo v roke tisto orožje, ktiro jim je pred rokami, inu na kar sami narbol zaupajo*, ter pomagajo *ustaviti napredujočega francoskega sovraga*. Gibanje avstrijskega brambovstva (Landwehr) pa sta leta 1808 vzbudila avstrijska ideologa, baron Josef Hormayr zu Hortenburg in brambovski vrhovni poveljnik nadvojvoda Janez Habsburški. Brambovstvo je bilo ustanovljeno s cesarskim patentom 8. junija 1808, v njem so morali sodelovati moški prebivalci med 18. in 45. letom starosti, ki niso bili vpoklicani v redno vojsko. Z domoljubno in dinastično propagando, večjo javno vlogo nenemških jezikov monarhije, tudi slovenščine, ki je postala v brambovskih bataljonih poveljevalni jezik, nastajale so tudi slovenske brambovske pesmi, ter vojaškimi vajami je želelo brambovstvo aktivirati narodnostno raznovrstno prebivalstvo za obrambo skupne države. Zmagovita Francija je po katastrofi avstrijske vojske pri Slavkovu (Austerlitz) v začetku decembra 1805 sklenila s poraženim Avstrijskim cesarstvom dan po božiču v Bratislavi mirovno pogodbo, s katero je Napoleon pridobil tista ozemlja nekdanje Beneške republike, ki so z mirom v Campoformiu (1797) pripadla Habsburžanom. Benečijo in Istro je v celoti priključil k svojemu pravkar oblikovanemu

Italijanskemu kraljestvu, druga novo osvojena ozemlja, na primer Dalmacijo in Boko Kotorško (zadnjo šele po miru z Rusijo v Tilsitu (Kalinigrad) leta 1807), pa je tesno navezal nanj, ne da bi bila kdaj formalnopravno priključena. Francoske in italijanske čete so obenem okupirale Dubrovniško republiko in v začetku leta 1808 odpravile njeno neodvisnost. Ozemlje nekdanje beneške Istre je bilo tako 1. maja 1806 formalno vključeno v Italijansko kraljestvo, uvedli so tudi italijanski Civilni zakonik in drugo zakonodajo po francoskem vzoru. Upravno-organizacijsko je bilo ozemlje nekdanje beneške Istre že pred tem, 21. marca 1806, z Napoleonovim dekretom preoblikovano v enega izmed italijanskih departmajev. Istra je bila skladno s tem dekretom razdeljena na dve vojaški območji, pri čemer je prvo območje obsegalo severno Istro, to pomeni ozemlje Kopra, Pirana in Buzeta z okolico (skupno približno 33.000 prebivalcev), drugo pa osrednji in južni del istrskega polotoka, torej območje Rovinja, Pulja, Labina in Poreča s približno 43.000 prebivalci. Napoleon je pozneje z dekretom 31. maja 1806 ustanovil kraljevo dalmatinsko legijo in kraljevi istrski bataljon. Kraljevemu istrskemu bataljonu je poveljeval višji častnik, bataljonski poveljnik, kar je bil francoski vmesni čin med stotnikom in majorjem. Sestavljalo ga je šest čet (izmed njih ena grenadirska in ena voltžerska), pri čemer je imela vsaka četa v polni sestavi 100 vojakov, tri častnike ter 18 podčastnikov. Bataljon je v popolni obliki s štabom vred štel 729 mož. Z dekretom italijanskega podkralja 30. junija 1806 je bilo predpisano, da bo v Istri po francoskem naborniškem sistemu, ki ga je sprejelo za svojega tudi Italijansko kraljestvo, za potrebe bataljona zbranih 670 mož v starostni skupini med 18. in 30. letom. Predpisano kvoto nabornikov je istrski prefekt Calafati zatem porazdelil po občinah glede na število prebivalstva. Oblasti so spodbujale prostovoljno javljanje v vojaško službo, seveda če so bili

posamezniki zdravi in so imeli predpisano višino, sicer pa so iz navedene starostne skupine vojaških obveznikov izbirale z žrebom. Mogoče je bilo predlagati nadomestnega kandidata za vpoklic, kar pa je bilo pretežno na voljo le premožnejšim, saj so morali nadomestnega vojaka plačati. Zborna mesto bataljona ob njegovem nastajanju je bilo v Poreču, po uspešno opravljenem vpoklicu pa se je nastanil v Kopru in okolici. Podkralj je že v začetku julija 1806 imenoval bataljonskega poveljnika in druge častnike. Moštvo bataljona je med letoma 1808 in 1809 vseskozi presegalo z ustanovnimi dokumenti določeno število in je pred začetkom vojne leta 1809 štelo celo 765 mož. Med novo vojno z Avstrijskim cesarstvom je bataljon sodeloval v operacijah na Tirolskem, zatem pa je bil jeseni 1809 zaradi ustanovitve Ilirskih provinc razpuščen in njegovo moštvo je bilo porazdeljeno v 1. in 2. lahki pehotni polk italijanske armade. Trije dalmatinski bataljoni, ki so bili v času podpisa Bratislavskega miru v avstrijski službi, so bili reorganizirani v 1. in 2. dalmatinski bataljon, pri čemer je prvi spadal v kopenski sestav, drugi pa je bil mornariški. Oba sta bila v naslednjih dveh letih nekajkrat zaporedoma reorganizirana, neodvisno od njunega obstoja pa je bila (z istim cesarskim dekretom kot kraljevi istrski bataljon) 31. maja 1806 ustanovljena še kraljeva dalmatinska legija s štirimi bataljoni (v vsakem je bilo po šest čet) in poveljujočim častnikom v činu polkovnika. Na papirju je legija štela v polni sestavi 2924 mož, polovica (pod)častnikov naj bi prišla vanjo iz italijanske in francoske vojske, le navadni vojaki naj bi bili domačini iz Dalmacije, stari od 18 do 30 let. Oblastni organi naj bi jih izmed obveznikov z žrebom izbrali 2700. Predpisano trajanje služenja je bilo pet let v mirnodobnem času, legija pa naj bi se formirala v Zadru in Splitu. Resnica je potem bila popolnoma drugačna. Vsi naporí oblasti, da bi izvedla uspešno konskripcijo, so bili

zaman, saj je bilo v kasarni legije v Ninu januarja 1808 samo 33 mož. Osrednja oblast se je zato odločila popolnoma podrediti razmerje in je z Napoleonovim dekretom 16. januarja 1808 ustanovila kraljevi dalmatinski polk. Sestavljali so ga štirje

DESETNIK ILIRSKEGA POLKA

bataljoni s po šestimi četami, vanj so vključili tudi oba reorganizirana dalmatinska bataljona, ki so ju na podlagi Bratislavskega miru prevzeli iz avstrijske vojske. Polk naj bi v polni sestavi štel 2930 mož, izmed njih 88 častnikov, vendar je imel pred izbruhom nove vojne z Avstrijo le nekaj več kot 2200 mož. Po začetku vojne sta se spopadov na avstrijski fronti aktivno udeležila prva dva bataljona s 1482 možmi, eden v sestavi prve, drugi pa druge italijanske divizije. Zatem sta jeseni 1809 sodelovala pri zatrtju tirolskega ljudskega gibanja Andreasa Hoferja. Po ustanovitvi Ilirskih provinc je polk ostal po okrepitvi s topniško četo v italijanski vojski in dobil status tuje enote. To je precej otežilo prihod novih vojakov, saj je bilo polkovno naborno območje zaradi ustanovitve od Italijanskega kraljestva neodvisne ter neposredno Parizu podrejene Ilirije zdaj v tuji državi. Polk se je okviru divizije Fontanelli udeležil operacij italijanskega izvidniškega korpusa ob Napoleonovem pohodu v Rusijo, kjer je prešel v sestavo 15. italijanske divizije. Svojo prvo katastrofo je doživel v bitki pri Malojaroslavcu 24. oktobra 1812, drugo pa ob umiku iz ruskih dežel proti Baltiku. Vojaki treh bojnih bataljonov in artilerijske čete, to je bilo približno 1900 mož, ki so jih napotili v Rusijo, so po ruski katastrofi sestavili eno samo četo s približno 70 možmi. Polk so nato v letih 1813 in 1814 večkrat reorganizirali, vmes pa je sodeloval pri obrambi ozemlja Ilirije pred napredujočo avstrijsko armado. V sestavi pete divizije italijanske armade je sodeloval v bojih v okolici Ljubljane, Postojne, v spopadu pri Lipi, Velikih Laščah

in Cerknici. Preživelí pripadniki dalmatinskega polka so potem jeseni 1813 in spomladi 1814 sodelovali pri zadrževanju napredujoče avstrijske armade v severnoitalijanski nižini, pri čemer je polk ob podpisu premirja aprila 1814 štel 302 moža in 21 konj. Polk je bil uradno ukinjen konec septembra 1814, preostalo moštvo pa vključeno v dalmatinski bataljon v avstrijski službi. Čas v začetku 19. stoletja, ko so Slovencem vladali Napoleonovi Francozi, je ostal zapisan v slovenskem zgodovinskem spominu v dobrem in slabem. K temu vsekakor spadajo zgodbe o francoskem zbiranju Slovencev v Napoleonovo vojsko. Tako je Josip Jurčič temu posvetil zgodbo Spomini starega Slovenca. V njej je opisal dogajanje v Ilirskem polku, kot se je imenovala enota francoske vojske, ki so jo polnili s Slovenci iz Ilirskih provinc. Ukaz o ustanovitvi polka je Napoleon podpisal 16. novembra 1810. Polk s francoskim imenom Regiment d'Illyrie je imel že od začetka težave z moštvom. Nabornike so ujeli Francozi in tudi domačini, le kmečki sinovi, šolani meščani in rudarji so bili izvzeti. Ujete so navadno v okovih pripehljali v Ljubljano, tam pa jih je prevzela vojska. Kadar so poskušali znova pobegniti, so jih Francozi nekaj takoj ubili, druge pa tudi sčasoma kaznovali s smrtjo. Ko so s silo ujete nabornike izurili, so jih poslali v boje po Evropi. Polk je bil sestavljen iz petih bataljonov. Za izvajanje ukaza je bil zadolžen guverner Ilirskih provinc maršal Auguste Marmont. V polk, ki je štel 4000 vojakov, je morala Kranjska prispevati približno 2800 mož. Do konca leta 1811 se je polk uril v severni Italiji, ob novem letu 1812 pa je odšel čez Nemčijo na Poljsko in junija 1812 sodeloval v vojnem pohodu v Rusijo. Tam je bil skupaj z Napoleonovo vojsko uničen. Ukaz o razpustitvi je bil izdan novembra 1813. Iz Napoleonovega Ilirskega polka so se vrnili le redki. ■

Literatura:

- Bundy, Frank, J. (1987). *The Administration of the Illyrian Provinces of the French Empire: 1809-1813*. New York, London.
- Prpić, George, J. (1964). *French Rule in Croatia: 1806-1813*. Balkan Studies 5.
- Stauber, Reinhardt, A. (2012). *The Illyrian Provinces, v Broers Michael, Hicks Peter in Guimera Agustin, ur., The Napoleonic Empire and the New European Political Culture (War, Culture and Society, 1750-1850)*. Houndmills.
- Stergar, Rok, (2017). *Nationswerdungsprozesse und neue Grenzen: Der Zusammenbruch der französischen Herrschaft in den Illyrischen Provinzen und ihre (Re-)Integration in das Kaisertum Österreich*, v Mazohl Brigitte, Schneider Karin in Maria Werner Eva, ur., *Am Rande der großen Politik: Italien und der Alpenraum beim Wiener Kongress*. Innsbruck.
- Šumrada, Janez (1999). *Državnopравни status Ilirskih provinc s kratkim pregledom upravne ureditve*, v Vilfanov zbornik: pravo, zgodovina, narod: Recht, Geschichte, Nation, ur. Rajšp Vincenc in Bruckmüller Ernst. Ljubljana.
- Šumrada, Janez (2007). *Poglavitne poteze napoleon-ske politike v Ilirskih provincah*. Zgodovinski časopis 61, št. 1/2.
- Švajncer, Janez, J. (1992). *Vojna in vojaška zgodovina Slovencev*. Ljubljana: Prešernova družba.
- Vošnjak, Bogumil (1910). *Ustava in uprava ilirskih dežel, 1809-1813: prispevki k nauku o recepciji javnega prava prvega francoskega cesarstva*. Ljubljana.
- Zwitter, Fran (1990). *Postanek političnega ilirizma in ustanovitev Ilirskih provinc, v O slovenskem narodnem vprašanju*, ur. Vasilij Melik. Ljubljana.

VRHUNSKI ŠPORTNIKI NA VOJAŠKO OLIMPIJADO

V Wuhanu na Kitajskem bodo med 18. in 27. oktobrom potekale 7. svetovne vojaške igre CISM, ki se jih bo udeležilo več kot 8000 športnic in športnikov iz 109 držav. Nastopili bodo v 28 športnih disciplinah. Tudi Slovenska vojska pošilja v boje vrhunske športnike oziroma pripadnike Športne enote in nekaj pripadnikov stalne sestave, ki bodo nastopili v desetih različnih športnih disciplinah. Poveljnik Športne enote SV in vodja slovenske delegacije na Kitajskem podpolkovnik Jure Velepec je poudaril, da je konkurenca močna, pričakovanja pa so visoka, saj se naši športniki z vojaških tekmovanj zmeraj vračajo z medaljami.

Besedilo: Jerneja Grmadnik
Foto: Bruno Toič

Slovenska delegacija, ki bo potovala na sedme svetovne vojaške igre CISM, se je predstavila 10. oktobra v Vojašnici Edvarda Peperka v Ljubljani. Sestavlja jo 32 športnikov, 11 članov vodstva in trenerjev, dva mednarodna sodnika ter delegat. Od športnikov sta morala udeležbo preklicati judoistka Andreja Leški, ki še ni popolnoma okrevala po poškodbi rame, in atlet Luka Janežič, ki se po nastopu na svetovnem prvenstvu v Dohi zdravi zaradi poškodbe ahilove tetive. Vodja nacionalne delegacije in vodja misije bo poveljnik Športne enote SV podpolkovnik Jure Velepec, njegov namestnik pa podpolkovnik Bojan Kovič iz Generalštaba SV. Najštevilčnejša bo atletska

reprezentanca, ki jo bo vodil višji vojaški uslužbenec Igor Primc, sicer tudi glavni koordinator priprave ekip na potovanje in organizator udeležbe. Sestavljali jo bodo pripadniki Športne enote Anita Horvat, Maruša Mišmaš, Veronika Domjan, Barbara Špiler, Maja Mihalinec in maratonca, pripadnika stalne sestave Slovenske vojske, podsetnica Jasmina Pitamic Vojska in nadsetnik Aleš Žontar, tudi že državna prvaka. Z njimi potuje trener Matjaž Vrhunc. Z visokimi pričakovanji odhaja na Kitajsko izkušena padalska reprezentanca pod vodstvom podpolkovnika Franka Jesenška. V njeni sestavi so vojakinja Maja Sajovic, nadporočnik Roman Karun, štabni vodnik Borut

SKUPINSKA FOTOGRAFIJA, NA KATERI PA ZARADI PRIPRAV, TEKEM IN DRUGIH TEKMOVALNIH OBVEZNOSTI MANJKA NEKAJ ČLANOV VOJAŠKE REPREZENTANCE.

Erjavec, poddesetnik Peter Balta, štabni vodnik Senad Salkić in vojak Matej Bečan. V vlogi mednarodne sodnice bo sodelovala Kristina Radecki. Med izkušenimi strelci pod vodstvom Andreje Vlah bodo tekmovali Rajmond Debevec, Robert Markoja in pripadnik stalne sestave Slovenske vojske štabni vodnik Dušan Ziško. Medalje si bodo poskušale priboriti na tatamiju Anamari Velenšek, Klara Apotekar, Anka Pogačnik in Maruša Štanger, vodil pa jih bo trener Gregor Brod. Kot mednarodni sodnik bo nastopil Emil Pozvek. Na Kitajskem bosta pod vodstvom višjega vojaškega uslužbenca Rajka Petka tekmovala dva kolesarja, in sicer Gašper Katrišnik in Žiga Horvat, stotnik Valter Tomšič pa bo nastopil kot delegat. Veliko pričakujeta tudi jadralki Tina Mrak in Veronika Macarol, katerih ekipo bo vodil praporščak Iztok Arbajter. Dobre možnosti za kolajno ima izkušena plavalka Tjaša Oder, v plavanju pa bo tekmovala tudi Špela Perše. Na sedmih vojaških igrah bodo nastopili še štirje triatlonci, profesionalca Matevž Planko in Denis Šketač ter pripadnik 157. logističnega polka Damijan Kromar in pripadnik 1. brigade Peter Sajevec. Vodil jih bo višji vojaški uslužbenec Erih Pečnik. Slovensko vojsko bo v taekwondoju zastopala Ana Petrušić pod vodstvom trenerja Luke Režka, v orientaciji pa bo tekmovala večkratna državna prvakinja poročnica Mojca Flerin Drevišek, sicer pripadnica 132. gorskega polka.

TUDI PRIPADNIKI STALNE SESTAVE

»Na udeležbo smo se začeli pripravljati marca. Takrat smo oblikovali merila, po katerih so bili reprezentanti izbrani, saj smo želeli, da je selekcija čim jasnejša. Prednost so imeli pripadniki, ki se ukvarjajo z vojaškimi športi, tisti, ki so med mogočimi dobitniki kolajne, in izvrstni športniki, ki so del redne sestave Slovenske vojske, sicer pa niso profesionalni,« je selekcijo pojasnil podpolkovnik Jure Velepec. Poudaril je še, da je to nekakšna nagrada za dolgoletno delo in trud na športnem področju poleg uresničevanja vseh službenih obveznosti.

NAJVEČJE IGRE DO ZDAJ

Svetovne vojaške igre so nekakšna vojaška olimpijada, saj potekajo na štiri leta. Prvič so bile na sporedu leta 1995 v Rimu, tokrat pa jih med 18. in 27. oktobrom gosti enajstmilijonsko kitajsko mesto Wuhan, ki leži južno od Pekinga. V mestu so zato postavili infrastrukturo in zgradili naselje za tekmovalce, pravo olimpijsko vas. »Gre za veliko tekmovanje, ki se ga bo udeležilo več kot 8000 športnikov iz 109 držav. Logistika bo potekala na ravni olimpijskih iger,« je poudaril podpolkovnik Jure Velepec, za katerega bodo to že sedme igre, na katerih sodeluje. Slovenska vojska se svetovnih vojaških iger udeležuje že od začetka in tekmovalci so zmeraj uspešni. »O pričakovanjih je nevhvaležno govoriti, predvsem zato, ker ni

javnega seznama vseh tekmovalcev. Konkurenca bo vsekakor močna. Največ možnosti za kolajne imajo padalci, strelci, jadralki, plavalka, tudi judoistke,« je podpolkovnik Jure Velepec naštel nekaj najboljših športnikov slovenske vojaške reprezentance.

OPTIMISTIČNI TAKO JADRALKI KOT PADALCI

Svoja pričakovanja je predstavila jadralka Tina Mrak, ki nastopa z Veroniko Macarol. Dogodek bo zanju nekaj novega, saj še nista bili na vojaških igrah. Nanje sta se dobro pripravili: »Zadnji mesec sva v Portorožu imeli še treninge v morju in zdaj že čakamo na odhod na Kitajsko. Pri konkurentkah sva se pozanimali o tem, kdo bo nastopil. Ugotovili sva, da bo konkurenca močna, saj bodo tekmovali tudi Francozinje. Veseli sva, da lahko zastopava Slovensko vojsko, in to prav v naši disciplini razreda 470. Jadrnice si bova izposodili, kar sicer ni običajno, jadrati pa bova na sladki vodi, kar tudi ni pogosto. Tehniki jadrnanja se zato tudi malo razlikujeta. Na treningih se bova še posebej posvetili pripravi jadrnice in drugačni tehniki, na tekmi pa se bova čim bolj potrudili.«

Padalec stotnik Roman Karun je pojasnil, da je padalska ekipa med zelo izkušenimi, saj je bila do zdaj na vseh igrah: »Trije člani so tekmovali že leta 1995 in prav zaradi izkušenosti lahko dosežemo dober rezultat. Letos smo zaradi izpada treningov

intenzivno trenirali le zadnji mesec in pol. Že na začetku sezone smo se odločili, da se posvetimo naši paradni disciplini, skokom na cilj, saj lahko v tem dosežemo najboljši rezultat. Konkurenca je sicer močna, saj ima tudi Kitajska veliko odličnih padalcev. Nastopilo bo več kot 40 ekip. Padalstvo je ena izmed disciplin, ki je prepoznana kot vojaški šport. V Slovenski vojski nas podpirajo že od začetka, zato da lahko dosegamo odlične rezultate,« je poudaril član ekipe, ki je leta 2018 zmagala na svetovnem vojaškem prvenstvu in se tudi na Kitajskem želi uvrstiti čim višje.

Letošnja izvedba na Kitajskem bo še posebno obsežna, z največjo udeležbo in številom športov do zdaj, je pojasnil podpolkovnik Jure Velepec: »Spomnim se, ko so bile vojaške igre manjše po obsegu, športniki so spali v vojašnicah, tekmovali na vojaških tekmovališčih, danes pa se po izvedbi vse bolj približujejo olimpijskim igram. Tudi glavni organizatorji CISM ugotavljajo, da so igre že prešle določen okvir, in razmišljajo, kako nekoliko omejiti razsežnosti in število športnih disciplin, saj ne more veliko držav organizirati tako zahtevnega tekmovanja.« Po Kitajski tudi še ni novega kandidata za organizacijo, saj gre za logistično in infrastrukturno obsežen projekt. »Govorijo se o Katarju ali treh evropskih državah, ki bi skupaj prevzele organizacijo,« je povzel Jure Velepec. ■

MARUŠA MIŠMAŠ, TEK NA 3000 METROV Z ZAPREKAMI

Takoj po svetovnem prvenstvu v Dohi sem se začela pripravljati na vojaške igre, saj si želim tudi tukaj dobro nastopiti. Letošnja sezona je za atlete precej dolga. Najpomembnejša tekma je navedno že avgusta, tokrat pa je bila zaradi vremenskih razmer v Dohi šele oktobra. To obdobje je zame naporno, prednost pa je v tem, da grem na vojaške igre najbolje pripravljena. Slovensko vojsko bom zastopala s ponosom in veseljem. Ko sem preverila tekmovalke s prejšnjih iger, sem opazila, da so med njimi tudi Kenijke. To pomeni, da bo konkurenca močna, prav zato se svojega nastopa še bolj veselim. Tekle bomo le v finalu, moja želja pa je, da odtečem osebni rekord, ki sem ga za malo zgrešila v Dohi. Časa za prijavljanje bo malo, saj bomo na Kitajsko prispeli le dva dni pred tekmo. Tekma

MARUŠA ŠTANGER, JUDO DO 48 KILOGRAMOV

bo jutraj in potrudila se bom po svojih najboljših močeh.

To bodo moje prve vojaške igre. Ker ne vem natančno, kakšna bo konkurenca, težko govorim o svojih pričakovanjih. Računam na to, da bodo tekme močne. Po tekmi gremo judoisti na pomemben grand slam v Abu Dabiju, ki bo le pet dni za tekmovanjem na Kitajskem. To bo zelo naporno obdobje, vendar odhajam na Kitajsko s ponosom, saj bom zastopala Slovensko vojsko, prav tako pa pričakujem visoko uvrstitev. Priprave na igre se končujejo in moja forma je visoka. Druge pripadnike Športne enote SV in reprezentante sem že spoznala, vendar pa časa za druženje ne bo veliko. Zaradi časovne razlike se bo treba spočiti in se hitro pripraviti na tekmo. Upam, da se bo na obeh tekmovanjih vse dobro izšlo.

Čoln (3. del)

V Sloveniji se s preživetjem v naravi ukvarja precej ljudi. Med njimi jih je nekaj prepričanih, da so najboljši že samo zato, ker so najdražji. Malo pa je takih, ki so resnično dobri, obenem pa še skromni in pripravljeni deliti svoje znanje ter izkušnje z drugimi. Tokrat bom predstavil štiri fante, ki jih združuje kočevski gozd, vonj po smoli in dimu, predvsem pa preživetje in vse, kar je z njim povezano. Za nekatere je preživetje samo večšina, za Žigo in Miho Ogorelca, Jurija Marinka ter Andreja Rusa pa način življenja.

Besedilo in foto: Igor Fortuna

Fantje so me povabili, da z njimi preživim dan v gozdu. Kaj je lahko še lepše kot družba sebi enakih. Takoj mi je postalo jasno, da so fantje bolj doma v gozdu kot kjer koli drugje. Uresničili so že veliko projektov, vseh ne morem niti opisati. Med njimi pa bistveno izstopa izdelava čolna. V tej rubriki sem sicer že dvakrat opisoval, kako izdelati čoln, vendar je ta tako edinstven, da bi ga bilo škoda ne spoznati. Gre za drevak ali deblak, starodavno plovilo mostiščarjev. Tako kot nekoč so se tudi fantje lotili obdelave velikega smrekovega debla, dolgega 4,5 metra in premera 80 centimetrov. V nasprotju z mostiščarji so ga kupili na žagi. Drevak bi lahko izdelali na kakšnem dvorišču, vendar so deblo raje odveleli daleč v gozd in ga štiri dni dolbli. Pri tem so si pomagali tudi z ognjem, prav tako, kot so delali že naši predniki. Pri delu so si pomagali kot vsak dober goz-

dovnik s sekuro in ročno žago z lokom. Najprej so zgornji rob debla poravnali in na njem zakurili štiri ognje ter jih pustili goreti. Ogenj je počasi lezel v notranjost in širino. Po vsakem kurjenju so izpraznili notranjost debla. Preden so zakurili znova, so po potrebi ponekod na steno nanесли sloj gline, da ta ne bi pregorela. Tako so usmerjali ogenj tja, kamor je bilo treba. Marsikomu bi se zdel njihov podvig preobsežen celo za obdelavo z motorno žago, kaj šele na starodaven način. Po štirih dneh so se lotili špice in zadka ter ju koničasto oblikovali. Zaradi boljše stabilnosti so poravnali tudi dno. Dno je bilo še vedno razmeroma debelo in posledično tudi težko, kar pripomore k stabilnosti. Spraševal sem se, kako bodo opravili z razpokami, vendar so imeli tudi za to pripravljen rešitev. Zmešali so stopljeno smrekovo smolo z ogljem in zamazali vse razpoke. Drevak je bil tako vodotesen. Verjetno bi ga tudi že voda zatesnila, ko bi se les napel, vendar je bilo do vode še daleč. Zamisel, da bodo šli s tem čolnom po Kolpi, se mi je zdela nora, saj poznam reko in tudi njene brzice. Vendar so bili pri svoji odločitvi neomajni. Deblo so toliko izdolbli, da je doseglo težo okoli 200 kilogramov in so ga lahko zgrabili, naložili ter prepeljali do Kolpe.

Čoln je ne le izpolnil, temveč tudi presegel vsa pričakovanja. Po njihovih besedah je to tank med čolni. Na moje presenečenje je preživel štiri dni plovbe po Kolpi in brez težav premagal vse brzice. Pri tem lahko samo rečem: »Fantje, kapo dol.« V nasprotju z drugimi strokovnjaki preživetja imajo sanje, zamisli, voljo in pogum, predvsem pa vztrajnost in zgodbo, podkrepljeno s slikami ter doživetji. Se vidimo v gozdu. ■

VZTRAJNOST

Konec prejšnjega meseca je še ena generacija kandidatov uspešno končala temeljno vojaškostrokovno usposabljanje v Veščinskem centru SV v Vipavi. Danes se zdi, da je postalo usposabljanje za kandidate prijaznejše, vendar lahko na podlagi svojih izkušenj povem, da smo ga uspešno končali samo tisti, ki smo bili že od začetka najvztrajnejši. Prve dni smo bili kandidati še negotovi, neodločni, počasni in brez prave identitete. Iz ta-

kšnih nepopolnih kandidatov so naši inštruktorji želeli izoblikovati, po njihovih besedah, najboljše vojake. V začetku nam je bilo vsem zelo težko, saj nismo bili pripravljeni na izzive v povezavi z našima telesom in umom. Eden izmed prvih takih izzivov je bil pohod na bližnji hrib. Zaradi teže na ramenih in strme poti smo postajali vse bolj utrujeni. Utrujenosti telesa je kmalu sledilo omagovanje uma. V glavah so se kopičile negativne misli: »Ne

zmoreš, nikoli ne boš prišel do vrha, kaj mi je bilo tega treba.« Kandidati smo postajali počasnejši in brezvoljni, kar so opazili tudi naši inštruktorji, zato so nas pri naslednjem odmoru motivacijsko spodbudili. Pri tem se mi je najbolj vtisnila v spomin zgodba o vojakih, ki so morali s polno bojno opremo prehoditi strmo pot. Na poti so se srečevali z nevšečnostmi in nevarnostmi. Ne glede na ovire so vojaki nadaljevali svojo pot proti vrhu in ga tudi dosegli. Po kratkem premoru je inštruktor nadaljeval: »Toda ne mislite, da si bodo ti vojaki ob prihodu na vrh odpočili, tam se šele začne streljanje.« Inštruktorji so nam želeli z zgodbo sporočiti, da je treba pri svojih odločitvah vztrajati in pot nadaljevati, pa naj gre za vzpon na hrib ali za druge dele usposabljanja in življenja. Vztrajanje se je izplačalo, saj smo na koncu ne glede na težave in nasprotovanja dosegli želeni cilj. Z vztrajnostjo smo dokončali usposabljanje. Verjamem, da je to šele začetek našega dela in da se ovire, strme poti ter nevarnosti ne bodo kar končale. Vsakega izmed nas čaka nova pot, na kateri se bo z nekaj več izkušnjami spoprijel z novimi izzivi. Ob vsem napisanem vam želim, da vztrajate, ne glede na to, kje na svoji poti ste ali kaj si želite doseči in kam iti. Kadar bi najraje obupali, se spomnite, da vojaki, ki hodijo po poti v hrib, četudi stopajo počasi, vztrajajo, vi pa vztrajajte z njimi.

Primož Kumin, VVIK

Foto: svetovni splet

PREBRALI SMO

MIHA KOSI: SPOPAD ZA PREHODE PROTI JADRANU IN NASTANEK »DEŽELE KRAS«

Avtor knjige Spopad za prehode proti Jadranu in nastanek »dežele Kras« doc. dr. Miha Kosi je študiral zgodovino in geografijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Tam je leta 2001 doktoriral. Od leta 1996 je zaposlen na Zgodovinskem inštitutu Milka Kosa ZRC SAZU v Ljubljani in raziskuje srednjeveško zgodovino širšega slovenskega ter srednjeevropskega prostora. Področja njegovega dela vključujejo zgodovino mest, prometa in komunikacij, nastajanja dežel in meja, križarskih vojn in viteških redov ter historično-geografske probleme. Je avtor knjig Potujoči srednji vek (1998), Zgodnja zgodovina srednjeveških mest na Slovenskem (2009), soavtor dela Slovenski zgodovinski atlas (2011) ter elektronske knjige in spletne aplikacije Slovenska historična topografija I: Historična topografija Kranjske (do leta 1500) (2016).

Njegova zadnja razprava in monografija o vojaški in politični zgodovini Krasa od 12. do 16. stoletja dopolnjuje ter hkrati izpopolnjuje dosedanje vedenje o dogajanju v tem delu slovenskega sveta med Srednjo Evropo in Jadranom. Občasno srečevanje z različnimi viri

o trenjih in spopadih za nadzor nad tamkajšnjimi strateškimi prometnimi prehodi ter trgovskimi potmi je avtorju omogočilo slikovito primerjavo, da lahko za Kras v okviru slovenskega ozemlja, za katero velja, da je na prepihu, rečemo, da je na burji. Kras je ob koncu srednjega veka obsegal več ozemlja kot planota v zaledju Tržaškega zaliva. Kosi ugotavlja, da je bil kljub temu v dosedanjem slovenskem zgodovinopisju – z daljnosežno pomembno »beneško vojno« (1508–1516) vred – prezrt oziroma še ni dobil primerne znanstvene obravnave. Tako kot tudi ne vprašanje o političnem značaju Krasa, ki je konec 15. in v delu 16. stoletja deloval kot samostojna dežela. Za nas je še posebno zanimivo prav poglavje o beneški vojni, saj lahko spoznamo razsežnosti njene brutalnosti na Slovenskem. Miha Kosi v knjigi predstavlja svoj s številnimi do zdaj večinoma neupoštevanimi dokumenti utemeljen pogled na za slovensko zgodovino zelo pomembna tematska sklopa.

Major mag. Zvezdan Marković,
višji kustos, Vojaški muzej Slovenske vojske

NAGRADNA KRIŽANKA

								RADIJSKA ALITELEVI- ZIJSKA NAPOVE- DOVALKA	KRAJ BLIZU IZLIVA PAKE V SAVINJO	OLGA GRACELJ	GORA V POSOČJU	PREBIVALEC ŠTAJERSKE	PIVSKI VZKLIK	ARABSKO DRAŽILO
							MARIBORSKI ŠKOF (ANTON MARTIN)							
							KOKOŠI PODOBNA DOM. PTICA Z GRAHAS- TIMPERJEM							
							IVAN TAVČAR			ŽENINO OČE				
							GARJE			ŠTEVILKA ZA ODKLEP TELEFONA				
													MNOŽIČNO ZBORO- VANJE	POMA- RANČA
														
Avtor: Vladimir Milovanović, NAJETO PERO	ESKIMSKI JEZIK	STALINOVA DOKTRINA	IGRAS KARTAMIZ RIMSKIMI ŠTEVILKAMI		PRIPRAVA ZA PEKO KLIC, POZIV			SEL						
							ZIBELKA				VELIKO SITO			
							RIBIŠKA MREŽA NAPALICI				TINE ROŽANČ			
RUSKI ARHITEKT (VASILIJ)							NIZEK ŽEN- SKI GLAS				KOSITER			
												DANSKI FIZIOLOG (AUGUST)		
							MESTO V BELGIJI, ATH							
OBMEJNA STRAŽNICA								HELEN				NADA ŽGUR		
													IZDAJATELJ DENARJA	
							MERA ZA EL. MOČ							
KRAJ POD FRUŠKO GORO					OTOK V INDONEZIJ					DREVESNA ŽABICA				
							RASTLINSKA BODICA				SOCIOLOG MOČNIK			
PRIVLAČ- NOST, ČAR				MAMINA SESTRA				CIGAN						
							SODNIK SKOMINA				SRBSKI POLITIK LJAJIČ		ZAVIT ŠOPLAS	PESNICA ČERNEJ
ŠTEFAN NAHTIGAL			TRAŤA, RUŠA				TRAGIČNO DEJANJE							
							BOTRA				GR. BOG LJUBEZNI			
ŽVEČENJE TOBAKA								AM. IGRAL KUTCHER						
														
IZNAJDBA					JEČA, ZAPOR						LUTKAR MAJARON			
							GRŠKA ČRKA					PRVAK, ŠAMPION		
STANJE S HRUPOM, ROPOTOM							OLIKAN ČLOVEK							
ZELIŠČNI LIKER							SAMO- STREL							

POIŠČI PET RAZLIK

REŠITEV IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

SV
REVIJA

Informativno glasilo

Izdajatelj in financer:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBONaslednja številka Revije SV
izide 25. novembra 2019.Revija Slovenska vojska je prvič izšla
14. maja 1993. Na leto izide 12 števil
revije. Prispevki, objavljeni v reviji, niso
uradna stališča Ministrstva za obrambo.
Nenaročenega gradiva ne vračamo.Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana
Telefon: +386 1/471 26 62
Faks: +386 1/431 12 42
Elektronska pošta: urednistvo.sv@mors.siUrednik:
Marko PišlarNovinarka:
Jerneja GrmadnikFotograf:
Bruno ToičFotografija na naslovnici:
Bruno ToičLektoriranje:
Tina Pečovnik
Natalija KreseTajnica uredništva:
Milena TopolovecOblikovanje, prelom in tisk:
Schwarz print, d. o. o.Naklada:
7500 izvodovRevija SV je članica Evropskega
združenja vojaškega tiska (EMPA).Revija SV je tudi na družbenih
omrežjih Facebook in Instagram.

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev gesla iz prejšnje številke: **UPRIZORITEV BITKE.**

Nagrade prejmejo:

- **Marija Ferlež**, Staretova 22, 3000 Celje,
- **Marko Jože Kosi**, OŠ Oskarja Kovačiča Škofije (knjižnica), Spodnje Škofije 40 d, 6281 Škofije,
- **Anton Lovšin**, Križevska vas 64, 8330 Metlika.

Nagrajencem čestitamo.

Pravilne rešitve tokratne križanke nam pošljite **do srede, 13. novembra 2019**, na naslov:**Uredništvo Revije SV, Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana**, ali na elektronski naslov: **urednistvo.sv@mors.si**.

POGODBENA REZERVA SV

Odtrgaj se od rutine!

Odslej tudi brez odsluženega vojaškega roka.

www.postanivojak.si

SLOVENSKA VOJSKA

PONOSNI NASE